

Izjava ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—, za ino-
sestavno Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5/L
Telefon št. 3072 in 2804, ponoči tudi
št. 3034.

Rekopis se ne vračaja.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3036.Izdatni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3038.Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta.Račun pri poštnem črt. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.848 - Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 303.241.

Drugi dan obračunavanja z g. Vukičevićem

Brezuspešen poizkus bega ministrskega predsednika iz fin. odbora

Burni prizori v debati. — Govori posl. Demetroviča, Žerjava in ostalih članov koalici-
cije. — G. Vukičević na vse obtožbe molči

Beograd, 4. januarja p. Finančni odbor je danes zaključil debato o proračunu notranjega ministrstva in je vladna večina proračun seveda odobrila. Tudi današnja seja je bila jako živahna in mestoma silno burna. Debata je kulminirala v dveh velikih govorih poslancev Demetroviča in dr. Žerjava. Zelo karakteristično je, da se današnje seje poslanci Demokratske stranke, predvsem dr. Ribar, Grol in Radović, niso udeležili ter so prišli šele k glasovanju. S tem so jasno pokazali, da se, akoravno so člani vladne večine, nikakor nočejo solidarizirati z min. predsednikom, katerega gardo so tvorili edino radikalni poslanci II. in III. reda ter klerikalci.

G. Vukičević se je skušal danes — očitno pod težkim vtisom včerajšnje debate — na vse mogoče načine izogniti finančnemu odboru. Dopoldne je odšel v avdicijo ter prišel jako pozno v Narodno skupščino, za popoldne pa je sklical sejo min. sveta, kakor da bi se ga debata o njegovem resoru nič ne tičala. Opozicija pa mu je popoldne temeljito prekrizala račun. Burno je protestirala proti tej sabotaži in ko je prišel na vrsto poslanec dr. Žerjav, je postavil formalen predlog, da se predsednik vlade takoj pozove na sejo, ker finančni odbor ne more trpeti, da g. Vukičević ignorira delo parlamenta celo v trenutku, ko je v razpravi njegov lastni resor. Predsednik finančnega odbora dr. Subotić je sicer poskušal doseči, da bi zastopal min. predsednika ministar brez portfelja Velja Popovič, toda poslanci koalicijske so to odločno odklonili in predsednik finančnega odbora si naposled ni mogel pomagati drugače, kakor da je prekinil sejo ter nujno pozval g. Vukičevića k razpravi.

Min. predsednik je moral uvideti, da je nadaljevanje izkamenja nemogoče in je ob 7. zvečer prišel v odbor. Šele tedaj je dr. Žerjav nadaljeval svoj govor.

Med debato je prišlo do raznih burnih, pa tudi komičnih prizorov, zlasti ko je govoril radikal dr. Sima Račić, ki je skušal braniti politiko g. Vukičevića, a ga je opozicija z medklji tako zmešala, da je z raznimi gorastnimi trditvami izzval buren smeh pri večini in manjšini. Silno se je revoltiral tudi poslanec Smodej, ki mu je poslanec Demetrovič zaklical, da igrajo klerikalci vlogu Vukičevićevih lakajev. Na svoje navidezno ogorčene proteste pa je dobil take odgovore, da je kmalu umolknil.

Finančni odbor je z napetostjo pričakoval odgovor min. predsednika Vukičevića na kritiko opozicije in pojasnila na razne težke obtožbe, ki so jih iznesli zlasti govorniki koalicijske. Včeraj se je g. Vukičević, ko je bila iznesena težka obtožba proti njegovemu sinu, repliciral, da sprejme vsako anketo. Danes, ko je poslanec Demetrovič to obtožbo konkretiziral in prečital izpovedi, iz katerih izhaja, da je sin ministrskega predsednika za težke denarje izdeležoval podelitev državljanstva, g. Vukičević ni več imel poguma proglasiti te obtožbe za laž. Do sedaj so vsi ministri na iznesene kritike ob zaključku debate obširno odgovarjali, g. Vukičević pa je danes na vse molčal. Izjavil je le, da bo govoril v plenumu Narodne skupščine.

To postopanje min. predsednika, katerega ves ekspoze o notranji politiki je obstojal iz 20 besed o potrebi pomnožitve žandarmerije v Južni Srbiji in ki o celotnem težkem in usodnem problemu notranje politike ni vedel tekom dveh dni povedati niti ene resnejše besede in odgovoriti na stvarne kritike niti z enim argumentom, je naravno tudi pri večini napravilo kar najboljši mučen vtis in še pojačalo popolni moralni in politični poraz šefa današnje vlade in odgovornega voditelja državne notranje uprave.

Finančni odbor bo jutri dopoldne razpravljati o proračunu ministrstva za narodno zdravje, popoldan pa najbrž že o proračunu ministrstva vojske in mornarice. Nato bodo seje zaradi pravoslavne Božice za tri dni prekinjene.

Nocoj ob 6. se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o novem davčnem zakonu, odn. o davčnih stopnjah za nove neposredne davke. Zatrjuje se, da vlada razmišlja o uvedbi tako zvanega angleškega sistema, po katerem bi se vse davčne oblike za poedinega davčnega obveznika smatrale kot enota in bi se tako izračunani celokupni davek za posameznika dočel po načelu progresivnosti.

Beograd, 4. januarja r. Finančni odbor je danes nadaljeval debato o proračunu notranjega ministrstva. Seja je bila zelo živahna in so posamezni govorniki zelo ostro kritizirali notranjo politiko sedanje vlade. Prvi je govoril

zemljoradnik Novica Saulić, ki je obširno govoril o šikanah kmečkega prebivalstva po policijskih organih. Napadal je g. Vukičevića, češ, da je sposoben samo za lov in bi bil dober morebiti za predsednika kakega lovskega društva, ne

pa za predsednika vlade. Sedanja vlada s svojim delom uničuje avtoriteto države. Vpliva demokratev v njej ni opaziti nikakega; demokrate se omejujejo samo na zagotavljanje, da je g. Davidović pošten človek kar pa ni dovolj. Demokrate bi morali biti veliko bolj energični. Končno je poslanec Saulić podrobno kritiziral proračun in politično upravo s posebnim ozirom na Bosno in Crno goro, kjer so razmere ravno tako neznozne kakor v Južni Srbiji.

Govor posl. Juraja Demetroviča

Posl. Juraj Demetrovič je najprej protestiral, da g. Vukičević ne prisostvuje seji, temveč sedi v stranski sobi. V temperamentalnem govoru je nato dokazoval, kako g. Vukičević sistematično ruši vse avtoritete v državi in da se je zlasti spraval nad g. Davidoviča, katerega se najbolj boji. Zlostno je, da ga pri tem podpirajo demokrate sami Ravno tako sistematično ruši g. Vukičević avtoriteto Narodne skupščine.

Pribečević: In pri tem se skriva za kraljevo ime!

Demetrovič: Vukičević bojkotira Narodno skupščino.

Pribečević: Predsednik vlade trdi, da kralj ne da nikomur drugemu volje, kakor samo njemu.

Demetrovič: To je rušenje parlamenta od zgoraj, boljševizacija!

Pribečević: Vukičević pravi, da niti Davidović ne more dobiti vlade.

Predsednik dr. Subotić opominja Pribečevića in Demetroviča, naj ne mešata kraljevega imena v razpravo.

Pribečević: Saj vlada sama tako govori. Predložili bomo dokaze in navedli imena ministrov, ki so tako govorili.

Posl. Demetrovič navaja boje, ki so jih bili pred vojno nacionalni elementi za zblizanje s Srbijo ter riše kot nasprotje razočaranje, ki vlada danes po vsej državi zaradi sistema državne uprave. Pri nas je zavladal režim policije in »glavnačev«. Danes ni nihče siguren svoje glave, vsakemu se more pripetiti, da ga iz postelje izvedejo v zapor. Poslali ste v naše kraje najslabše ljudi. Danes je dovolj, da je kdo radikal pa že dobi mesto v državni upravi ne glede na svojo sposobnost in kvalifikacijo.

Demetrovič žigosa nato naravnost nečuvno postopanje pri podeljevanju državljanstva, kjer vlada najhujša korupcija. Si

Kako so prisilili g. Vukičevića, da je prišel na sejo

Popoldanska seja

Seja se je nadaljevala ob pol 5. popoldne. Prvi je govoril

poslanec HSS dr. Šutej,

ki je naglašal, da se načela in metode, po katerih se vodi notranje ministrstvo, nikakor ne morejo imenovati evropske. Sedanje stranke v vladi se samo pogajajo, koliko velikih županov naj se imenuje iz njihovih vrst, ne vprašajo pa se pri tem, kakšni naj bodo ti župani. Dr. Šutej je protestiral, da se namešča uradništvo brez zadostne kvalifikacije. Orožniki morejo biti dober material v dobri in pošteni upravi, sedanja vlada pa ne čuva niti ustave niti države.

Poslanec HSS Fabo Petrovič,

inteligenten seljak, je v svojem govoru zelo ostro kritiziral vladno notranjo politiko. Navedel je več značilnih primerov zlorabe uradne oblasti v politične namene.

Med njegovim govorom je posl. dr. Žerjav zahteval od predsednika, naj

pokliče notranjega ministra,

ki je bil odsoten. Tudi ostali poslanci opozicije so začeli napadati predsednika finančnega odbora, ker ni poskrbel, da prisostvuje seji gosp. Vukičević kot notranji minister, češ, da je tako postopanje ministrskega predsednika skrajno žaljivo za Narodno skupščino.

Dr. Tujanjanin: Kje je minister, kje je vlada?

Demetrovič: Kje so demokrate? Vidimo samo enega!

Dr. Žerjav: Hočemo, da pride notranji minister; ako ne pride, pojdemo tudi mi. Gosp. predsednik, vaša dolžnost je, da pokličete notranjega ministra.

Demetrovič: Zakaj niste prinesli zajca, potem bi bil predsednik gotovo tu.

Pribečević: Dolžnost notranjega ministra bi bila, da je dostojen in da prisostvuje seji, sicer bomo prisiljeni, da uporabimo druga sredstva.

Predsednik dr. Subotić skuša pomiriti strahoviti hrup in poziva posl. Petroviča, naj nadaljuje svoj govor.

Nadaljeval bom, kadar bo prišel predsednik vlade.

Pribečević: Vi bi se morali kot predsednik odbora zanimati za to, zakaj ni prišel predsednik vlade, ki je dolžan, da vas o tem obvesti. Ali je sploh seja finančnega odbora mogoča brez prisotnosti ministrov?

Opozicija kliče: Izvolite odrediti glasovanje, da vidimo, ali vladna večina to odobrava.

Demetrovič: Predlagam, da se sejo prekine, dokler ne pride notranji minister.

Maistrovič (HSS): Sramota je za državo, da je predsednik vlade tak človek.

Pribečević: Koliko rešitev o državljanstvu je bilo izdanih, odkar je Vukičević

romak ne more dobiti državljanstva, pa naj je tudi Jugosloven. Navaja slučaje Primorcev, ki so pred italijanskimi nasilstvi pobegnili v našo državo, pa ne morejo dobiti državljanstva. Posle za pod. Levanje državljanstva vrši advokat g. Vukičević, sin predsednika sedanje vlade.

Gosp. Vukičević, ki je med tem prišel v zbornico, protestira proti tej trditvi.

Dr. Žerjav: Vložili bomo interpelacijo in zahtevali anketo, ki bo ugotovila zlorabe advokata Vukičevića!

Demetrovič prečita izjavo nekega beografskega natakarija, ki je dolgo časa zaman prošil za državljanstvo in ga je šele dobil, ko se je obrnil na sina predsednika vlade in mu plačal »masne pare«.

Dalje se bavi govornik z obupnimi razmerami v Južni Srbiji, kjer je popolnoma odpovedala varnostna služba. Wilšon je s 14 točkami znal urediti ves svet Vukičević pa ne more Južne Srbije niti z 42 točkami. Sicer pa ne bodo pomagale nikake točke; narodu je treba dati pravico in resnično svobodo. Glavni cilj kmečko-demokratske koalicijske je boj za izenačenje pravic in dolžnosti vseh državljanov. Mi hočemo ustvariti zadovoljstvo med narodom, red in blagostanje, tako da bo naša država res svobodna in moderna in da bomo lahko pogledali kulturnemu svetu v oči.

Posl. Demetrovič je končno opozarjal na strašen položaj prebivalstva v krajih, kjer vlada lakota. Za te kraje vlada nima denarja, za razne dispozijske fondne pa več kot preveč. Omenjal je Stepičev afero z nabavami avtomobilov in pokupovanjem novinarjev itd.

Nato je skušal braniti vlado in Veljo Vukičevića radikal Sima Račić, ki pa je s svojim nastopom izzval le mnogo smeha. Seja je bila zaključena ob 12.30.

predsednik vlade? Ta stvar nas zanima. Naj nam na to odgovore gospodje eksperti.

Dr. Žerjav: Kako naj govorimo, komu naj govorimo?

Pribečević: Naj vsaj prisostvuje seji, da nam bo lahko potem odgovarjal.

Ko se je razburjenje nekoliko pognilo, je predsednik dr. Subotić izjavil: Zame govori dr. Žerjav, jaz ga sicer ne shišim, toda on zame govori.

Ta izjava je izzvala ponovne proteste opozicije.

Opozicija kliče: »Poslanec dr. Žerjav je postavil formalni predlog, naj se seja odloži, dokler ne pride zunanji minister. Zakaj ne daste tega predloga na glasovanje?

Demetrovič: Ali so vsi poslanci večine Vukičevićevi lakajji?

Smodej (SLS) skoči razburjeno pokoncu in vzklikne: Mi nismo lakaji! Kdo je lakaj?

Maistrovič (HSS): Vi ste črni Vukičevići.

Smodej: Mi bomo že napravili red.

To Smodejevo izjavo je opozicija sprejela z velikim gromotom. Ko se je nato zopet nekoliko pognilo hrup je ponovno izjavil predsednik dr. Subotić: Smatram, da sedaj govori dr. Žerjav.

Opozicija je pri teh besedah ponovno pričela protestirati ter napadati predsednika.

Pribečević: Vi rušite parlamentarizem. Sporočite predsedniku vlade, naj pride sem kaj, sicer bomo povzročili obstrukcijo proračuna.

Dr. Žerjav: Predlagam, naj se seja odloži do 10. januarja. Jaz sem stavil predlog preko katerega se ne sme iti meni nič, tebi nič.

Predsednik dr. Subotić: Nimam vašega predloga.

Dr. Žerjav: Dobro; izročil vam ga bom pismeno.

Končno je bil predsednik dr. Subotić prisiljen, da prekine sejo. »Radi splošnega nerada« kakor je izjavil. Po prekinjenju je odšel v ministrsko sobo, odkoder je telefonično opozoril min. predsednika na delikatni položaj ter ga pozval, naj pride na sejo, ker se sicer razprava ne bo mogla zaključiti. Po skoro eno uro trajajočem odmoru, je g. Velja Vukičević prišel na sejo ter ji prisostvoval do konca.

Glavni odbor Demokratske stranke

Beograd, 4. jan. p. Za jutri ob 10. dopoldne je napovedana seja glavnega odbora demokratske stranke v prostorih demokratskega poslanskega kluba. Na seji se bo razpravljalo o pripravah za kongres demokratske stranke, za katerega se bodo doložili tudi govorniki.

Govor posl. dr. Žerjava

Po prihodu ministrskega predsednika na sejo finančnega odbora je prvi govoril posl. dr. Žerjav, ki je uvodoma izjavil, da mu je žal, da je prišlo do prekinjenja seje, toda finančni odbor je moral zahtevati spoštovanje dostojanstva parlamenta. Glede proračuna samuega je govornik izjavil, da je nepopoln, nepregleden in zato nejasen. Zahteval je nov proračun, tako da bo za vsako oblast jasno, koliko ima nameščenec in koliko materialnih izdatkov. Notranji minister si je brez potrebe in smisla rezerviral kompetenco v raznih malenkostih. Tako bi se n. pr. gostilniške koncesije, postavljanje nižjih nameščenecv, odmera pokojnin itd. mogle popolnoma prenesti na nižje instance. Predložil naj se zakon o administrativnem postopku, policijsko-kazenski zakon, zakon o policiji in nov zakon o orožništvu.

Nedopustno je vmešavanje raznih neodgovornih instanc v upravo; ugleden slovenski podjetnik kljub najugodnejši ponudbi ni dobil kolodvorske restavracije v Zagrebu, ker ga je neki urad oklevetal. Notranje ministrstvo ni dalo nobene satisfikacije in bo treba stvar z interpelacijo gnati do konca, da se krivic kaznuje. V drugem slučaju je neka zaupna izjava tako zvane zemaljske uprave za likvidacijo šumsko-verskega zaklada povzročila veliko škodo docela po krivici. Dr. Žerjav zahteva natančno preiskavo in kaznovanje krivca.

Za čl. 69. finančnega zakona ki preprečuje promet z nepremičninami v bližini meje, bi se moral zanimati tudi notranji minister, ki naj poda striktno izjavo, da ga umika.

Govornik opisuje trpljenje primorskih beguncev, ki prošijo za državljanstvo, a ne zmorejo nagrad, ki jih gotovi beograjski advokati zahtevajo za posredovanje. Notranji minister je v medklju pristal na to, da se izvoli anketa, ki naj bi preiskala zlorabe. Zato napoveduje govornik, da bo kmečko-demokratska koalicijska vložila interpelacijo, glede katere pričakuje, da bo nanjo pristal notranji minister in tako omogočil, da bo anketa razkrinkala vse tozadevne lopovščine. Pozdravlja predlog zakona o državljanstvu, vendar pa zahteva, naj se še prej rešijo prošnje za državljanstvo vsaj vseh onih, ki ne morejo biti v državni službi stalno nameščeni, dokler ne dobe državljanstva.

Dr. Žerjav je dalje napovedal interpelacijo o slučaju blaginika Stepiča in zahteval, naj notranji minister pristane tudi na to anketo.

Obširno se je bavil govornik z razmerami pri orožništvu in zahteval, naj se izloči iz politike. Po njegovem mnenju orožniku, ki dobi od političnega uradnika naredbo, naj podpira to ali ono stranko, ni treba izvršiti tega ukaza, ampak lahko od dotičnega uradnika zahteva, naj mu izda naredbo pismeno, nakar mu lahko odreče pokorščino v kolikor naredba presega zakoniti delokrog dotičnega uradnika. Docela nezadosten je penzijski fond orožništva; govornik zahteva naknadno izplačilo pokojnin za prošli mesec, ki so bile v Sloveniji zadržane in obenem opozarja na nevarnost, da za prihodnje mesece zopet ne bo pokritja.

Dalje se je bavil dr. Žerjav s samoupravami in pri tem ugotovil, da je notranji minister zlasti glede oblastnih samouprav izgubil vsako iniciativo.

Za izvedbo depolitizacije uradništva je dr. Žerjav označil naslednje pogoje: stalnost, avtomatsko napredovanje, merodajnost študijske in službene kvalifikacije za nameščenje in napredovanje, prepoved intervencij. Strankarstvo je tudi že v Sloveniji začelo kazati najtežje posledice. Navedel je primer iz delovanja ljubljanskega velikega župana, ki je n. pr. v popolnoma enakih slučajih glede veljavnosti občinskih volitev v Ribnici in Dobropoljah razsodil tam, kjer gre v korist klerikalcev za neveljavnost napredne liste, v drugem slučaju pa za veljavnost klerikalne liste s potvorenimi podpisi.

Prehajajoč na razmere v Južni Srbiji je dr. Žerjav naglašal, da bi bila napačna taktika zagovarjati tamošnje upravno sramoto, ker bi se sicer nikoli ne popravila. Zato so se člani kmečko-demokratske koalicijske odločili za javno kritiko. Srbijanci smatrajo, da imajo monopol na južne kraje, kar pa je velika pogrška, ker je vsa država zainteresirana na sanaciji Južne Srbije. Zato se bomo zanje od dne do dne bolj zanimali.

Govornik gleda s pesimizmom v bližnjo bodočnost našega notranjega življenja. V zadevi depolitizacije uradništva graja napačno stališče demokratov, ki zahtevajo ključ za razdelitev uradniških mest med vladnimi strankami. »Večina odklanja naše bratske opomine«, je zaključil dr. Žerjav, »zato bomo v Zagrebu sklepali o strožjih korakih. Že danes pa naglašamo posebno odgovornost večine, ako bo sprejela

proračun notranjega ministrstva brez jamstva za zboljšanje splošne uprave.»

Za dr. Žerjavom je govoril

posl. Ivan Robič (HSS),

ki je navedel uprav kričeče slučaje zlorab policijskih organov. Zlasti odločne proteste opozicije je vzbudil slučaj, ki se je govorniku pripetil v občini Bizeljsko. Tamošnji prebivalci so ga povabili pred volitvami na shod. Ko je prišel tja, je ob 2. zjutraj naenkrat začel trkanje na okno in javila se je orožniška patrulja, ki je od njega zahtevala naj gre z njo. On je protestiral, pokazal vodji orožniške patrulje svojo poslansko legitimacijo in ga pozval, naj čita odstavek, da so poslanci nedotakljivi. Orožnik je čital, kljub temu pa na koncu izjavil, da mora Robič z njim. Šele na orožniški postaji je končno narednik uvidel svojo zmotu ter ga izpustil. Tedaj se je poslanec Robič spomnil da obstoja tako zvani blejski pakt... Navedbe poslanca Robiča v tem slučaju, so vzbudile med opozicijo ostre medklje na račun klerikalcev in blejskega pakta.

Poslanec Ljuba Maistrovič (HSS) se je v svojem govoru zlasti pritoževal nad komisarijati na Hrvaškem.

Sedaj bi imel odgovorjati notranji minister Velja Vukičević, ki pa je na splošno presenečenje izjavil, da bo odgovoril v plenumu Narodne skupščine. To je vzbudilo ponovne burne proteste opozicije, večina je v mučni zadregi molčala.

Pri glasovanju

o partiji 437 je poslanec Voja Lazarić predlagal amandma, naj se dispozijski fond od 7 milijonov dinarjev reducira na 500.000 kar pa je notranji minister odklonil in ž njim vred seveda tudi vladna večina.

Nato je bil proračun notranjega ministrstva z glasovi večine sprejet. Klerikalci se ves čas debate niso oglašali ter so seveda slepo glasovali za proračun.

Manifestacija Kmečko-demokratske koalicijske

Beograd, 4. jan. p. Kakor poročajo iz Zagreba, se bo 21. t. m. ob 9. dopoldne vršil v Zagrebu v seljačkem domu sestanek poslancev Kmečko-demokratske koalicijske. Naslednji dan, v nedeljo bo v Zagrebu veliko manifestacijsko zborovanje koalicijske; govorniki bodo Stjepan Radić, Svetozar Pribičević in dr. Gregor Žerjav. Dne 23. t. m. bo do imeli zastopniki Kmečko-demokratske koalicijske konferenco z zastopniki gospodarstvenih krogov.

Pašicevci se zbirajo...

Beograd, 4. jan. i. V stanovanju radikalnega poslanca Ljube Stojadinovića Segedince, se je vršila konferenca, ki se jo je udeležilo večje število radikalnih poslancev in nekaterih uglednih radikalov izven parlamenta. Sklepalo se je o akciji te skupine radikalov in je bila obenem sestavljena redakcija odbora za list, ki bo začel izhajati 14. januarja pod naslovom »Oslobodjenje«. Radikalci te skupine izjavljajo, da njihova akcija nima namena povzročiti razkol v radikalni stranki, pač pa hočejo radikalno stranko utrditi v pravi smeri.

Italija se obotavlja obnoviti prijateljsko pogodbo z Jugoslavijo

Berlin, 4. jan. s. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Rima, da je bilo sklenjeno odgoditi za 6 mesecev rok, ob katerem bi bilo treba odpovedati ali obnoviti prijateljsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo. Pogodba vsebuje namreč določbo, da je treba pogodbo leto dni pred potekom, t. j. do 27. januarja 1928. odpovedati ali obnoviti.

Smrt slovaškega škofa

Praga, 4. januarja h. Protestantski škof dr. Samuel Soch je danes umrl, star 45 let. Soch je tretji slovaški poslanec, ki je v kratkem času umrl. Izvoljen je bil v okrožju Košice. Njegov naslednik bo madžarski malomeščan Andrej Kocsi iz neke madžarske vasi pri Košicah. Soch je pričel svojo kariero kot protestantski duhovnik v Novem Sadu, od koder je bil po enem letu premeščen na Gornje Madžarsko. Soch je sestavil znamenito slovaško deklaracijo dne 30. oktobra 1918. Bil je navdušen Slovak, napreden človek velike moabraznosti. Slovaški narod je z njegovo smrtjo mnogo izgubil.

Vseslovanski sokolski kongres v Poznanju

Varšava, 4. jan. d. Sokolska zveza na Poznanjskem se pripravlja za organizacijo vseslovanskega sokolskega kongresa, ki naj bi se vršil v začetku leta 1929. v Poznanju.

Poostreitev tiskovnega zakona na Poljskem

Varšava, 4. jan. d. V uradnem listu sta izšli dve naredbi, ki poostrejeta določbe tiskovnega zakona. Med drugim je določeno na skupna odgovornost vseh odgovornih urednikov za vsa vsebino lista. Pri žalitvi oblasti, uradnikov in vojaštva, ima oblast pravico list zapleniti. Razen tega se zvišuje z novo določbo globe za nekatere prestopke od 1000 na 2000 zlotov. Odredbo velja od danes.

Italijansko-madžarske mahinacije

Ostra kritika glasila čsl. zunanjega ministra dr. Beneša. — Mala antanta na straži. — Vznemirjenje v Parizu. — Društvo narodov se ni obveščeno

Praga, 4. januarja, g. Češke Slovo. prinaša izpod peresa Rusovskega pod naslovom »Nevarna sosedstva« članek, v katerem ostro napada Mađarsko zaradi uvoza orožja. Narod in država, čije oficijelne zastopniki so krivi ponarjanja novčanice drugih držav, čije reprezentanti se na mednarodnem pozorišču ne strumejo posluževati se ponarejenega denarja, sta zmožna posluževati se najprejdenjših sredstev za izvedbo svojih načrtov. Mađarska se pripravila za vojno. Iz vsega njenega ravnanja je razvidno, da je v zvezi v prvi vrsti na piko Češkoslovaško. Češkoslovaška mora paziti, da se ne ponovijo dogodki iz leta 1919, in mora vztrajati na tem, da Mađarska garancije za varnost mirnega skupnega življenja v srednji Evropi. Danes ženejo Mađarsko v vojno one skupine veleposrednikov, ki so bile pri agrarni reformi v naši državi in Rumuniji najbolj prizadete. Ti ljudje so vedno pripravljeni pogajati množice delovnega mađarskega naroda na bojišča. Dokler bo usoda Mađarske izročena tem ljudem, bodo imeli njeni sosedni Češkoslovaška, Avstrija, Rumunija in Jugoslavija vedno nevarnega sosedu, Evropa pa kršitelja mira.

Iz Dunaja datirani članek »Lidovih novih« naglašajo, da avstrijska vlada neče z nobenim sosedom živeti v sovražstvu. Želja Avstrije, da bi živel z vsemi sosedmi v prijateljstvu, je brez oziroma na Mađarsko irendentistično in revizionistično propagando zelo velika. Pričakovati moramo, da Avstrija že zaradi ohranitve Gradiščanske ne bo smatrala tihotapljenja orožja za običajno carinsko zadevo ter podvelja vse mere, da v vzhodno evropskem skladišču smodnika ne kopičijo novih zalog.

Idealen predlog Zedinjenih držav

Ameriški državni tajnik Kellogg predlaga Franciji, naj bi obe državi skupno predložili vsem svetovnim državam sklep pogodbe o večnem miru

Washington, 4. jan. s. V pismu francoski vladi glede ameriškega protipredloga o pogodbi proti vojni, piše državni tajnik Kellogg, da je vprašanje skrbno proučil in da deli z vsem srcem v imenu ameriškega naroda občutek prijateljstva, ki so dovedle Brianda, da je stavljal svoj predlog. Državni tajnik Kellogg pravi nato, naj bi obe vladi, mesto, da se zadovoljita samo z medsebojnimi izjavami, storile svetovnemu miru pomembno uslugo, ako bi dosegle pri vseh vladah izjavo, po kateri naj bi se vojna kot orodje narodne politike opustila. Če bi svetovne velesile podale take izjave, bi dale s tem dober vzgled vsem drugim narodom. Hvaležno bi bilo, če bi se dale predgovoriti vse države, da podpisajo enako listino, kor bi na ta način ta sporazum, ki bi bil sedaj obvezen le za Francijo in Ameriko kot pogodbenici, razširil na vse svetovne države. Ameriška vlada je pripravljena posvetovati se s Francijo o sklenitvi pogodbe med svetovnimi velesilami. Podpis te pogodbe pa bi bil obenem

Volilno leto v Nemčiji

1. Berlin, 2. januarja.

Letošnje leto bo zopet volilno leto velikega slova, kakršno je bilo leto 1924. Tedaj so se vršile volitve v treh najvažnejših evropskih državah: Franciji, Nemčiji in Angliji. Izvoljen je bil tudi sedanjí predsednik severno-ameriških Zedinjenih držav.

Letos bodo volitve v celih vrstah držav srednje in manjše važnosti, med drugimi tudi na Poljskem in v Argentini. Vršile pa se bodo volitve tudi v Franciji in Nemčiji, v Ameriki pa se bo iznova volil predsednik republike in ni izključeno, da niti v Veliki Britaniji ne bodo čakali do 1. 1929. z obnovo spodnje zbornice.

Nemškemu Reichstagu poteče poslovna doba 7. decembra. Mnogi znaki pa kažejo na to, da pride do razpusta in do razpisa novih volitev dokaj prej. Baš te dni se vodi v časopisu in javnosti živahna debata o tem, ali naj se čaka, da poteče poslovna doba sedanjih zbornic, ali pa se izvrši konsultativna volitev prej, po možnosti že spomladi. Zanimivo je, da na volitve najbolj pritiskajo levičarske stranke. Poleg komunistov, ki so jim volitve vedno dobrodošlo agitacijsko sredstvo, se zanje vnevaro demokrati, najbolj pa socijalni demokrati. To je najzanesljivejši znak, da se te stranke čutijo krepke in pričakujejo od novih volitev pojačanja svojih pozicij.

Nepobitno je, da stoji Nemčija danes v znaku močne struje na levo. To so dokazale vse deželne in občinske volitve zadnjega časa. Povsod so socijalni demokrati močno napredovali, tudi komunisti so se okrepili, le demokracije so nekoliko opešale. Njihove izgube pa se niti iz daleč ne dajo primerjati s težimi porazi skrajne desnice: nemških nacionalcev in »Völkische«. Desničarske koalicijske vlade so se zrušile v Turingiji in Braunschweigu, leva tendenca se je izrazila v Hamburgu, Bremenu in drugod.

Razumljivo je tedaj, da si obeta levice od volitev odločilne zmage. Zato se ji tako mudi. Najmanj se veseli volitev nemški fašisti in nacionalci. Prvi preji popoln polom, nacionalci pa bodo gotovo silno nazadovali. Pa če tudi bi se jim posrečilo obdržati šte-

Z merodajne mađarske strani prinaša »Prager Tagblatt« glede namembne postaje podrobnost, da je bila pošiljka dejansko dirigirana v Varšavo in je bilo novo mesto označeno samo kot prehodna postaja. V resnici pa bi dobila pošiljka v Novem mestu novega naslovnika.

Praga, 4. januarja, s. Glasilo narodnih demokratov »Narodni Listi« poročajo, da se bo za februar namenovano zasedanje Male antante zaradi dogodkov v Monostru vršilo že tekom tega meseca. Zadeva prevoza strojne na Mađarsko je v praških merodajnih krogih izzvala veliko pozornost. O stvari je vlada stopila že v stike z vladami ostalih držav Male antante.

Pariz, 4. januarja (pa.) Razkritje avstrijskih carinskih obmejnih oblasti je vzbudilo v vseh glavnih mestih osrednje Evrope veliko pozornost. Splošno se domneva, da bodo prizadete vlade storile najenežičnejše korake proti sistematičnemu tihotapljenju orožja na Mađarsko, ki se protivi zadevnim mirovnim pogodbam. V tujakšnih političnih krogih je vzbudilo dejstvo, da izvirajo te pošiljke iz Italije, veliko nezapolnjenje proti italijanski zunanji politiki. Splošno se povdarja, da je treba tej zadevi posvetiti vso pozornost in preprečiti, da bi se s katerekoli strani poskušale ovreči mirovne pogodbe in povzročiti orožne konflikte.

Ženeva, 4. januarja s. Dosedaj Društvo narodov še ni prejelo nikakega protesta zaradi odkritja tajnih pošiljk orožja na monostrskem kolodvoru. V diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da nobena izmed interesiranih držav ne bo podvelja korakov dokler ne bodo znani rezultati preiskave, ki je od vseh strani napovedana.

dostopen vsem narodom.

Če je francoska vlada pripravljena priključiti se tem prizadevanjem ter skupno z Zedinjenimi državami pripraviti velesilam primerno kolektivno pogodbo, bi bil Kellogg zelo vesel, če bi mogel takoj prirediti razgovore o pripravah za osnutek pogodbe, ki naj bi bila sestavljena po smernicah, ki jih je predlagal. Osnutek te pogodbe naj bi Francija in Amerika skupno predložile drugim narodom sveta.

Rim, 4. jan. s. O stališču Italije k načrtu večnega miru med Francijo in Ameriko, se da sklepati iz komentarjev vodilnih fašističnih listov. Listi zatrjujejo, da znači francosko ameriški osnutek pogodbe izredno spretno politično spletko, ki bi imela lahko težke posledice. Če bi prišlo do pogodbe, bi imela Amerika pravico vmešavati se v evropske razmere. Francija skuša s politiko v zadnjem času razdeliti evropske narode v dve skupini. Ameriška korist bi bila v tem, da bi eno izmed teh skupin izigrala proti Angležem.

vilo svojih poslancev, se dobro zavedajo, da v vlado ne bodo več vžeti. Njihove družbe so sedanjí glavni kompanjoni v državni vladi do grla siti. Dr. Stresemann, ki jih je spravil na krmilo, uvideva, da mu delajo samo sitosti in nepravilnosti v izvajanju pomirlije zunanje politike. Druženje z nemškimi nacionalci grozi vnesti notranje razdore in cepljenje v nemško-ljudsko stranko. Ista nevarnost preti tudi katoliškemu centru, ki ga nacionalci s svojimi številnimi zahtevami ovirajo v izvrševanju lastnega programa in kompromitirajo njegovo republikansko pozicijo v narodu. Pomoč nemških nacionalcev v boju za reakcionarni šolski zakon stane centru predrago. Katoliška stranka si volitev v sedanjem trenutku nikakor ne želi. Prej bi si hotela z novo preorijentacijo v levo utrditi ogroženi položaj med volivštvom. Zato bo skušala volitve po možnosti zavlačevati.

Razočarani od svojega ministrovnanja pa so tudi nemški nacionalci sami. V notranji politiki se je sicer dokaj njihovih zahtev izpolnilo. V zunanji politiki pa so dr. Stresemannu res na vso moč nagajali, vendar se jim ni posrečilo odvrniti ga od linije, začrtane v Locarnu in Ženevi. Ta neuspeh je razočaral njihove volilce. Zato se jih nacionalci boje in bodo skušali s pomočjo predsednika Hindenburga zavleči volitve do skrajnega roka, do pozne jeseni. V upu, da se jim bo med tem časom posrečilo izkoristiti svojo pozicijo v vladi za kak nov uspeh.

K sreči ne bo nemški narod predolgo živel v negotovosti, kdaj ga bodo poklicali pred volilno žare. Dne 16. in 17. januarja se vrši v Berlinu konferenca državne vlade z zastopniki nemških dežel. Na tem sestanku se bo določilo tudi datum volitev za državni zbor in rešilo se bo vprašanje, ali naj se istočasno vrše tudi volitve v razne deželne zbornice.

Ko bo znan rok, bo izbruhnil volilni boj z vso silo. V bistvu se bo vodila borba med dvema glavnima taboroma, desnico in levico. Ob srednji stranki se bosta skušali približati leviči. To velja ne samo za katoliški centrum, marveč tudi za ljudsko stranko. V tej tendenci se zrcali slika bodoča nemške vlade. Ako narastejo socijalisti za 30

do 40 mandatov, kakor pričakujejo, so brez njih ne bo dala sestaviti državna vlada. Že danes se izražajo domneve o nemškem režimu po voitvah. Ijaje se vrše celo že pogajanja med socijalno demokracijo in centrom v smeri tako zvane velike koalicije. Državni kancelar bi bil sicer zopet centrista, toda žrtvoval bi se kompromitirani doktor Marx in bi stopil na njegovo mesto z republikanskega vidika zanesljivejši von Guerard. Zunanje ministrstvo bi obdržal dr. Stresemann, socijalni demokraciji pa bi pripadle finance, notranje ministrstvo in delo. S tako vlado bi bilo Nemčiji pač lažje voditi politiko sprave, miru in udejstvovanja v Društvo narodov nego s sedanjim neščanskim koalicijsko, nad katero leži mora nacionalističnih maščevalnih in prevratnih načrtov. Zato bo vsa demokracija Evropa z velikim veseljem pozdravila novi režim v Nemčiji.

Definitiven zlom komunizma na Kitajskem

Istočasno, ko je na XV. kongresu boljševiške stranke v Moskvi zmagač večina nad opozicijo tako popolnoma, kakor si bolj niso mogli želiti niti najbolj optimistični predstavitelji v'ade, je komunistična stranka na Kitajskem doživela popoln poraz. Po nekademnem gospodarstvu komunističnih množic v Kantonu je nastopil popoln prevrat in zmogovite nacionalistične vojske so strle odpor rdečih čet in njihovih civilnih zaveznikov tako temeljito, da na kak nov poskus komunističnega odpora brez dvoma za dolgo ni računati.

S tem faktom je treba računati. Sovjetska Rusija ne more pričakovati odsele nikake, niti faktične niti, moraine pomoči iz Kitajske. One uniočice v Rusiji, ki so jim predstavitelji boljševizma še pred nekaj meseci napovedovali zmogovit pohod antitrantskega kitajskega nacionalizma in z njim združene antikapitalističnega, antiimperijalističnega komunizma, bodo morale sedaj uvideti, da so bile napovedi svetovne socijalne revolucije tudi za področje daljnega vzhoda napačno postavljene, kakor že tako mnoge slične kalkulacije.

Stvar je mnogo bolj dalekosežnega pomena, nego je videti na prvi pogled. Ne sme se pozabiti, da je bila Kitajska nenavadno važen in ugoden predel, kjer naj bi se uveljavila boljševiška teza: Azija Azijcem, s katero je hotela tretja internacionala zadeti meščansko Evropo. Ko se je pokazalo, da so se delavske stranke širom Evrope po ogromni večini izrekle zoper uveljavljanje boljševiških bojnih metod, je preostalo še eno upanje, namreč domneva, da bo najti več borbivosti na kolonialnih deželah in v onih azijskih državah, kjer silijo socijalni in nacionalni momenti za afont zoper Evropo. V prvi vrsti zoper Anglijo. Kitajska naj bi ostalim Azijcem pokazala pot.

Ali tudi ta račun je odpovedal popolnoma. Kdor bi v sovjetski Rusiji še danes, po popolnem polomu komunističnega krila v južnokitajski nacionalistični stranki, računal na možnost ugodnega preobrata, bi bil ne le nepopoln, ampak optimist, marveč naravnost utopist.

S tem je pokopana teza o borbi na osnovi odpora kolonialcev in Azijatov proti meščanski Evropi, v zavezništvo z boljševiško Rusijo in za svetovno revolucijo so uničene za dogleden čas prav vse nade. Rezultat tega je, da ostane sovjetska Rusija izolirana domala popolnoma in da se je njena pozicija napram ostali Evropi še bolj poslabšala.

Je prav vseeno, ali smo s tem efektom zadovoljni ali ne; spremeniti ga ne moremo niti nasprotniki niti prijatelji. Zato je treba z njim računati.

Zdi se, da bodo v Moskvi z njim računali. Nastop sovjetske diplomacije v Ženevi o priliki zadnjega zasedanja Društva narodov je pokazal, da Rusija dobro čuti neugodne posledice svojih poslabšanih odnošajev napram evropskemu zapadu in da poskuša po novi taktiki približati se mu znova. Zmaga nad opozicijo, ki jo baš te dni svetovno časopisje komentira kot enega najvažnejših dogodkov v razvoju boljševizma, daje vladi proste roke, da lahko brez oziroma na kritiko izbira sredstva in taktiko, kako si izboljša situacijo. Zdi se, da rezultat vsega tega ne more biti drugačen kot z nadaljnjim zakretom na desno.

Usoda opozicije povsod enaka

Moskva, 4. jan. d. Osem voditeljev opozicije, ki so bili na predzadnjem stranknem kongresu izvoljeni v izvrševalni odbor sovjetske unije, med njimi Trocki, Zinovjev, Kamenjev, Rakovski in drugi, je bilo sedaj na predlog komunistične frakcije »črtanih iz seznama strankinih članov. Tako so ti voditelji izgubili zadnje honorirane položaje, s katerimi so bile v zvezi tudi druge materijalne ugodnosti, med njimi znižanje voznih cen na železnici, diplomatski potni listi, prost vstop v razne zavode in drugo. Vsi člani opozicije so postali tako navadni sovjetski državljani.

Šolska obveznost v Rusiji

Moskva, 4. jan. (be.) Po vsej sovjetski Rusiji je bila uvedena šolska obveznost, ki se mora izvršiti tekom petih let. Sedaj obiskuje ruske šole 60 % šoloobveznih otrok.

Samomor filmskega igralca

Pariz, 4. januarja g. Znanega francoskega filmskega igralca Claudea Francea so našli mrtvega v stanovanju. Očividno gre za samomor, ker so našli pipe plinovitih cevi odprte. Zapustil je dva poslovalna pisma.

Vladin predlog o novih davčnih stopnjah

Uveden bo princip progresivnosti

Zemljarina bo znašala 12 do 22 odst., hišni davek od 12 odst. naprej, pridobitina od 6 odst., davek za akcijske družbe od 12 do 24 odst. — Privetni nameščenci izenačeni z državnimi

Beograd, 4. januarja i. Današnja seja min. sveta je trajala od 6. do 10.15 zvečer. Prekinjena je bila samo, ko je min. predsednik Vukičević moral oditi na sejo fin. odbora »er prisostvovati razpravi o proračunu notranjega ministrstva. Seji min. sveta so prisostvovali tudi predsednik davčnega odbora dr. Sečurov, podpredsednik istega odbora Kujundžić ter generalni direktor neposrednih davkov Letica. Na seji ministrskega sveta se je razpravljalo o davčnih stopnjah v novem davčnem zakonu. Sklenjeno je bilo, da se za vse davčne oblike razen za davek na rente uvede progresivnost. Nerešeno je ostalo samo vprašanje finančnega efekta na seji sklenjenih davčnih stopenj. Ako finančni efekt teh stopenj ne bo

tak, da bi zadovoljil potrebe proračuna, bo vlada prisiljena, da jih še bolj poviša.

Davčna stopnja pri zemljarni bo znašala 12 do 22 % naprej. Davek na obrti in samostojne poklice, ki je razdeljen na tri kategorije, bo znašal od 6, 8 oz. 10 % naprej. Davek na družbe, obvezane k javnemu polaganju računov, bo znašal od 12 do 24 %. Privetni uradniki bodo plačevali enake davke kakor državni uradniki. Eksistenčni minimum je določen na 6.000 Din letno. Vprašanje davčnih odborov je bilo na seji min. sveta ugodno rešeno. Kmetijska poslopja bodo oproščena davkov do gotovega minima.

Davčni odbor Narodne skupščine se bo sestel 16. januarja.

Kaj je z akcijo dr. Kežmana

Beograjski listi priznavajo svojo blamažo z memorandumom. — Demanti za demantijem. — Radićevsko glasilo o vzroku in pomenu Kežmanove akcije

Beograd, 4. januarja p. Nocojšnja »Reč« objavlja z ozirom na razširjanje vesti c nekakšnem razkolu v Kmečko-demokratski koalicijski članek, v katerem ugotavlja, da je beograjski tisk popolnoma utihnil o tem, da so neki radićevski nezadovoljnici poslali posebno spomenico Stj. Radiću. Tako »Vreme« kakor »Politika« sta morala priznati, da te spomenice sploh ni. Po »Politiki« obstoji samo nezadovoljstvo med radićevci zaradi obveznosti, da mora vsak poslanec HSS plačevati mesečno 3000 Din v klubovo blagajno, kar je bilo že doslej vedno v veljavi. Vesti o nekakšnem nezadovoljstvu v vrstah HSS nad politiko Kmečko-demokratske koalicije pa so popolnoma izmišljene. Tudi dr. Kežman, ki ga označujejo kot vodjo nezadovoljnih, je izrecno naglasil, da njegova akcija ni naperjena proti Kmečko-demokratski koalicijski. »To pač pomeni, zaključuje »Reč«, da je Kmečko-demokratska koalicija tako čvrsto zasidrana med narodom, da se nihče ne upa v njenih vrstah nastopiti proti njej.

Zagreb, 4. januarja n. Narodni Val, ki izlde jutri, bo objavil izjavo narodnega poslanca HSS dr. Filipa Markotića, ki demantira vest, da bi podpisal kakšno spomenico, ki izreka nezadovoljstvo nad politiko Kmečko-demokratske koalicije in da bi kakorkoli kršil strankno disciplino.

Beograd, 4. januarja p. Z ozirom na vesti beograjskih listov, da sta poslanca HSS dr. Markotić in Mate Klarić nezadovoljna s politiko Kmečko-demokratske koalicije, je dr. Markotić, ki je danes dospel v Zagreb izjavil, da se je mudil v inozemstvu in da ni podpisal nobene spomenice proti vodstvu Kmečko-demokratske koalicije ali HSS. Tozadevne vesti so popolnoma izmišljene. Isto tako je tudi poslanec Mate Klarić v celoti demantiral vesti, da je nezadovoljen s poli-

tiko KDK in da je podpisal kako tozadevno spomenico. Tako so demantirali izmišljene vesti beograjskih listov že vsi poslanci, katerih imena so bila objavljena med tako zvanimi nezadovoljnici.

Zagreb, 4. januarja n. Nocojšnji radićevski »Narodni Val« se ponovno bavi z vestmi o nezadovoljstvu v HSS in piše: »V seljaškem klubu se je našel en sam zastopnik dr. Ljudevit Kežman, ki je na neki klubovi seji izjavil, da ne more več plačevati prispevkov 3000 Din za Seljaški dom v Zagrebu, ker mu ne zadostajo 6000 Din mesečno za njegovo gospodarstvo. V to se smatra tem manj obveznega, ker mu HSS ni zasigurala eksistence in ker mu St. Radić, ko je bila HSS na vladi, ni preskrbel nobenega diplomatskega poslanstva, niti položaja ministra, ali vsaj državnega podtajnika.

Malo dni kasneje je dr. Kežman sklical v gostilno Kolarac v Beogradu sestanek, na katerega je došlo osem naših zastopnikov. Tu je predlagal nekaj protest, proti kateremu je prvi govoril Nikola Preka in katerega so obsodili tudi vsi ostali poslanci, tako, da se mu je na koncu odrekel tudi sam dr. Kežman.

Dr. Kežman je za 4. t. m. sklical v Zagreb sestanek onih poslancev, o katerih misli, da se z njim strinjajo. Sestanka pa ne sklicuje, da bi se na njem razpravljalo o kakem sporočilu Velje Vukičevića, temveč zasleduje samo neko osebno politiko, o kateri misli, da bo zanjo našel večje število poslancev iz HSS. Sam se je izjavil, da računa na poslance Preka, dr. Bankovića, dr. Markotića, dr. Vukovića, prof. Krpana in Mato Klarića. Dr. Kežman se bo prepiral, da se nihče izmed teh zastopnikov ne strinja z njim. O slučaju dr. Kežmana bo razpravljala HSS na prvi seji.

Italija in Francija

Tudi francoski desničarji nasprotujejo italijanskim imperijalističnim zahtevam n. Pariz, 2. januarja.

Iz Pariza poročajo, da prispe novi francoski poslanik de Beaumarchais v Rim koncem januarja in se prično pogajanja med Francijo in Italijo šele po njegovem prihodu. Francosko časopisje je splošno ugotavlja, da ne more biti niti govora o osmerih italijanskih zahtevah, ki jih je formuliral fašistični ideolog Coppola. Razgovori se bodo vodili na mnogo ožjem temelju.

Zanimivo je, da sedaj tudi francoska desnica z vso energijo odklanja italijanske imperijalistične zahteve, čeprav iz notranje političnih razlogov čisto ljubimka s fašističnim eksperimentom v Italiji.

V konservativnem »Echo de Paris« piše eden najboljših francoskih zunanje političnih uvodničarjev Pertinax:

»Pravica, ki jo včasih zahteva zase Italija, da poljubno intervenira na Balkanu, je dejansko ena izmed glavnih težav, ob katero zadene vsak poskus za zblizanje med Francijo in Italijo. Ali imamo morda mi direktne interese, posebne težnje na balkanskem polotoku, kakor prepogosto tudi italijansko časopisje? Nikakor ne! Toda mi ne moremo ravnodušno dopuščati aktivno vmešavanje velike sile na terenu, ki lahko privede do velikih zapletljajev.

Ali viditi Italija ali ne, da bi oborožen spopad med njo in Jugoslavijo utegnil ogroziti obstoj celotne sedanje zgradbe srednje Evrope in izzvati ofenziven nastop pangermanizma? Ali smatra ali ne, da bi obnova Mitteleurope v katerikoli obliki bila nevarna tudi njej prav toliko kot Jugoslovenom in nam samim? Ako sprevidi to, tedaj je spoznanje mogoče in Italija se bo brez dvoma zadovoljila s previdnim izkoriščanjem specialnih interesov, ki so ji bili priznani v Albaniji 20. novembra 1921. V nasprotnem primeru pa se je bati težkih presenečenj.

Zahtevo po posebnem statutu za Italijane, naseljene v Tunisu, pisec odklanja, ker je nacionalni razvoj tujege elementa, nastanjenega v severni Afriki, nezdržljiv z gospodstvom, ki pripada tam Franciji in kateremu se ne more odreči.

»To so glavne točke«, pravi Pertinax. Vse ostalo je »stranskega pomena in se nas le malo tiče.

Poostretev odnošajev med Grčijo in Turčijo

Atene, 4. jan. d. Vlada je odredila odpočitek grškega odpravnika poslov v Angori. Dalje namerava predložiti vsa sporna vprašanja s Turčijo mednarodnemu razsodišču v Haagu ali Svetu Društva narodov. Vlada utemeljuje svoj korak s tem, da je Turčija tolmčila pogodbe, ki so bile sklenjene med obema državama, na neopravičljiv in enostranski način. O sporu izve »United Press« iz vladnih krogov, da je vzbudil posebno nezadovoljstvo način, kako je izpolnjevala Turčija obveznosti lausnanske pogodbe. Med tem je bil odpočkan tudi turški poslanik iz Aten. Grške interese v Angori bo zastopal tajnik poslanstva.

Smrtna obsodba v Olomucu

Olomuc, 4. jan. g. Tukajšnje divizijsko sodišče je danes obsodilo vojaka Josipa Tomica na smrt z ustrelitvijo. Dokaznivo po stopanje je pokazalo, da Tomica kot vojak ni vršil v redu svojih službenih dolžnosti in je bil obenem sodelavec usmrčenih Leticanih in Kasparika ter je bil udeležen tudi pri begu iz zaporov.

Smrt portugalskega ministra

Lizbona, 4. jan. (be.) Minister za kolonije, pokojnik Belo je umrl.

Francoski ministrski svet

Pariz, 4. jan. g. Na današnji seji ministrskega sveta je podal Briand ekspozice o zunanje političnem položaju. Finančni ekspozice bo podal ministrski predsednik Poincaré najbrže na sobotni seji ministrskega sveta.

Rumunski konkordat

Bukarešta, 4. januarja g. Zunanji minister Titulescu bo ob priliki poseta v Rimu obiskal tudi Vatikan, kjer bo imel z državnim tajnikom kardinalom Gasparrijem pogajanja o konkordatu. O tem se bo v najkrajšem času razpravljalo nato v parlamentu.

Razstreljevanje ledu na Dunavu

Bratislava, 4. januarja g. Dunav dalje pada. S privoljenjem mađarske vlade je češkoslovaško vojaštvo pričelo razstreljevanje ledenega mase. Delo je zelo težavno in nevarno. Zamrznila struga je dolga 13 km. Na nekaterih mestih le voda zamrznila do dna.

Giolitti nevarno obolel

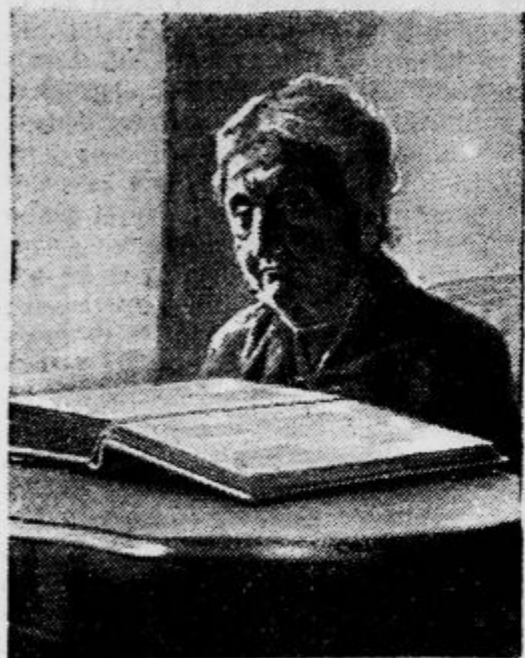
Rim, 4. jan. d. Kakor se šele sedaj izve je bilvi min. predsednik Giolitti zadnjih 14 dni zaradi izredno hudega revmatizma privezan na posteljo. Ker je bolnik že v visoki starosti, se resno boje za njegovo življenje.

Naši kraji in ljudje

Gospa Marija Grassellijeva †

Ljubljana, 4. januarja.

V čestiti starosti 83 let je v minuli noči ob 21.45 po daljšem bolehanju umrla veleugledna slovenska dama, gospa Marija Grasselli, soproga prvega slovenskega ljubljanskega župana g. Petra Grassellija.

Izvirala je pokojnica iz znane premožne rodbine trgovca Krisperja v Kranju, kjer se je rodila 16. julija 1845. Z g. Petrom Grassellijem se je poročila v letu 1865, in z njim kot vzorna žena in mati delila vse radosti, pa tudi težke ure nadaljnega življenja. Bila je njegova tiha, skromna in poštena sodelavka, udeleževala se je v vsem družabnem življenju in osobito ob velikem potresu v letu 1895. Izkazala svojo plemenitost. Glavna njena skrb pa je bila vsikdar posvečena družini. Vzgojila je štiri otroke, ki zavzemajo danes odlična mesta v javnih funkcijah: hčerka Ana je zobotehnica na Dunaju, Prokop višji inšpektor bivše avstro-ogrške banke v p. dr. Mirko višji državni pravnik in Leon vladni svetnik pri velikem županu, vsi v Ljubljani.

V letu 1925. je veleugledni zakonski par Grasselli praznoval diamantno poroko. Takrat je bila gospa Marija še izredno čvrsta in trdna. Bolehati je začela lani in je zdaj odšla v večnost. Pogreb se bo vršil v četrtek ob 14. uri izpred hiše žalosti na Mestnem trgu na pokopališču k Sv. Križu.

Blagi pokojnici, prvi slovenski županji, vzorni ženi in materi bodi ohranjen časten spomin. Težko prizadetu mladoletnemu soprogu in vsem ostalim članom rodbine izrekamo iskreno sožalje!

Usoda mariborske opere zapечатena

Maribor, 4. januarja.

Upravnik mariborskega gledališča dr. Brenčič se je danes popoldne rebus infektivni vrnil iz Beograda, kamor je šel intervenirati zaradi mariborskega gledališča. Posetil je naše poslance in tudi načelnika kulturnega in umetniškega oddelka v ministrstvu prosvete. Zvedel pa je povsod le bridko resnico, da se na sklepu finančnega odbora, ki je pripravljen mariborsko gledališče za prihodnje leto le 320.000 Din državne podpore, torej za celih 400.000 Din manj kakor letos, ne da ničesar več spreminiti in da tudi ni nobenega upanja, da bi skupščina na tem kaj izpremenila.

Prvotni načrt prosvetnega ministrstva je šel celo za tem, da se mariborsko gledališče sploh popolnoma ukine in dovolji za to ljubljanskemu gledališču 100.000 Din več podpore pod pogojem, da bi priredilo po dve predstavi na teden tudi v Mariboru. Le z največjo težavo se je končno vendarle posredilo dobiti za mariborsko gledališče vsaj sedanjega mačehovsko podporo v znesku 320.000 Din. Prihodnje leto bo torej opera v Mariboru ukinjena in ostaneta le še drama in opereta.

Iz oblastnega tajništva SDS za mariborsko oblast

1.) Vse krajevne organizacije in vsi poverjeniki SDS v mariborski oblasti se pozivajo, da posvetijo sedaj tekoma meseca januarja, ko se v smislu zakona volilni imeniki uradno popravljajo, temu vprašanju svojo polno pozornost. Predvsem naj na občinskih uradih zahtevajo, da se vpišejo v imenike vsi oni, kateri so pri zadnjih volitvah bili izpuščeni, dasi bi po zakonu že imeli volilno pravico. Dalje naj zahtevajo vpis vseh onih, kateri so od zadnjih volitev naprej si pridobili volilno pravico, bodisi da so že šest mesecev nastanjeni v občini, bodisi, da so se naselili tam kot državni uradniki, zdravniki itd. Dalje naj tudi zahtevajo izbris vseh onih, kateri so med tem časom bodisi umrli, bodisi se izselili, bodisi kako drugače na podlagi zakona izgubili volilno pravico. Tako si bodo organizacije in poverjeniki za reklamacijsko postopanje pri morebitnih prihodnjih volitvah prihranili precej truda.

2.) Tekom januarja in februarja morajo vse organizacije izvršiti svoje občne zbornice. Prosimo, da se ravnajo glede sklicanja občnih zborov točno po navodilih, ki jih bo vsaka posamezna organizacija od nas prejela.

3.) Tekom meseca marca se bodo po vseh srezih izvršili sreški občni zbori, za katere bodo vse krajevne organizacije istotako dobile potrebna navodila. V vsakem srezu se bodo istočasno vršile enodnevnne politične šole na sedežih srezov ter pozivamo že danes vse krajevne organizacije, da izberejo in določijo vse one mladeniče in moške, katere bodo v te šole poslale.

Tajništvo SDS v Mariboru.

Vrhnika, blagoslovljeni kraj...

Vrhnika, 3. januarja

Prav malo se sliši onas. Iz drugih krajev čitamo kar cele kolone v listih — uni pa životarimo kar nimno naprej, ker smo potrošljivi. Med seboj si že skočimo v las, — uo, pa to le pri cvičku drugega ni, kar bi nam živce razburilo in poglalo kri v glavo. Pa vendar se včasih kaj dogodi, kar bi utegnilo i ostali svet zanimati, zato evo, ta pomenek!

Zimski sport je zaenkrat na višku. Sanjkanje še vedno prevladuje. Največji diradaj je na kolodvorski cesti iz Verda. Tu najdeš vse: staro in mlado. Radost, prekopanje snega in lok. In ko zamigljajo zvezde, se omehča marsikatero srce — o mladost! ... Tudi smučarjev imamo več, pa se mi zdi, da zaenkrat je bolj za parado — za nedeljske popoldneve.

Tuči, ki so poleti prihajali v velikih množinah in posejali naše lepe sprehode, so se razredčili. Prihajajo samo še prozaike k Nacetu na kloboše in cviček, kar oboje slovi daleč po d'želi.

Ko govorimo o vrhnikih, nam je nehotno pred očmi škandalozna cesta s kolodvora. Pred vojno je bila cesta na eni strani lepo dvignjena, da je tvorila prav lep pešpot, s peskon posut. Med vojno so ta oddeljeni pešpot razvozili in še do danes ga niso več popravili. Cestnemu odboru poлагamo na srce, da takoj pomisli ta pešpot zopet uredi in sicer od ceste dvignjeno, kakor je bil svojčas da ne morejo po njem voziti vozovi. Imajo na razpolago še vedno dovolj široko cesto! Cesta za pešce je tam nujno potrebna in kaj slab utis napravi na tujca, če mora mešati blato in se umikati vozovom.

Železničarji so zadnje dni kaj slabe volje; upravičeno. Do sedaj so imeli svojega železniškega zdravnika na Vrhniki, z novim letom pa so pridobili zdravniku v — Ljubljani. Na Vrhniki imamo tri zdravnike, železničar pa naj si išče zdravniške pomoči 20 km daleč! Če zbolijo tako, da ne more iz postelje, — ali se bo pripeljal zdravnik iz Ljubljane in kdaj. In če se pripeti kaka nesreča. Res, mnogo je mislil tisti, ki to pogumiral in težnje železničarjev so mu bile zelo pri srcu! Drugo leto naj jim določijo zdravnika v Beogradu, da bo centralizacija še popolnejša! Upamo, da bodo železničarji pač sami napravili potrebne korake, da bo-

do imeli za svoj denar zdravniško pomoč vsak čas doma!

Ideja za zgradbo Sokolskega doma je na novo vzkliha in upajmo, da bo imela več uspeha kakor do sedaj. Svet bo v kratkem kupljen in če ne pride »suša«, bo Sokol kmalu pod svojo streho.

Slavno županstvo! Kaj pa bo z vrhniškimi vodovodom? Sredi dneva zmanjka vode in to tudi takrat, kadar bi je ne smelo zmanjkati. Oblastna skupščina bo dobila z raznimi davki toliko denarja, da bo pač lahko prispevala k temeljitemu popravilu — samo zganite se, slavni očetje! Vodovod ni bil popravljen, odkar obstoja in to je celih 24 let!

Z nameravano cesto iz Žirov se obeta Vrhniki lepša bodočnost in pričakujemo, da se ta namera skoro uresniči. Potem bodo imele Žiri na Vrhniki najbližjo železniško postajo.

In še marsikaj bi lahko imeli na Vrhniki, če ne bi bili tako zaspani! Pa sedaj je zima. Ko se spomladi zbudi narava — se bo morda tudi Vrhnika in takrat se zopet kaj pomenimo!

—O—

Nesrečna aida in dve Jerebici

Vdova Jerebica od Sv. Križa je poslala svojo dekle mesto sebe v zapor. — Sleparija pa se je polajnila in sedaj sta obe Jerebici v spokorni kletki.

Litija, 4. januarja

Koliko noči je že vdova Jerebica iz svetokriške občine prelokalala zaradi one nesrečne aide! Pa zakon je trd in zvit kakor kozji rog: ni spak oditi za 10 dni od doma, v visokem sodniškem poslopu pa te čakajo najrazličnejši pribojški: steni, trdo ležišče in dva celodnevna posta ...

In zopet je zaplakala mlada vdova Jerebica, ki si je morda bolj želela novega moža ali fanta v tem predpustu, kakor pa onih sodnih dobrin. Bogata in ugledna žena je premišljevala, kako bi se izognila zaporu in vsem hudobnim govoricam in hudomušnim opazkam, ki bodo padale ob njenem povratku iz zaporov. Zakaj, hvala bogu, vest o njeni obsodbi se še ni raznesla po okraju.

Ko je vdova Jerebica najbržkeje premišljevala o rešitvah korakih, se je pojavilo na vratih tude mlado dekle in vprašalo za službo. ... Stelenica tolkovca, zdrava pogaca in domača klobasa je na mah utrdila prijateljsko med Jerebico in Židano Nežiko, brezposelno popotnico z Dolenjskega.

Nežika je poslušala kakor ralsko goščo obljube bogate vdove, če stopi za nekaj dni na njeno ime za litijska razmehana okenca. Vsega ji je obljubljala: denarja, službe in židano obleko.

Židanova Nežika in židana obleka! Kate- ra ne bi padla v skušnjavo in privolila, da opehari zvite paragrafe!

Z najlepšimi načrti se je žurila Židanova Nežika z bogato naloženo culico v litijski zapor. Bogu vdanost je izročila v roke upravitelju jetnišnice g. Juvanu, ki je za vazo uradno gesto zabeležil v svoje črne knjige, da je vdova Jerebica nasloplila 10-dnevno pot pokore. Zaradi one nesrečne aide!

Z največjo vdanostjo je prenašala Nežika svoj novi poklic arestantinje, silno začudena je izdrževala še vse ocvirke strogega zakona: post, trdo ležišče in temnico, o kateri ji je sramežljiva vdova pozabila omeniti kakšno besedo.

Deset dni, v katerih zgodovina beleži dve vdovi Jerebici, a o Židanovi Nežiki molče ta čas vsi arhivi, je minulo in z najlepšimi upi napoljena in vsa prerajena je stopala Nežika iz puste Litije proti solnčnemu Sv. Križu.

Tam je še stala na pragu vdova in v roke sta si segli obe: prava in nepravna Jerebica. Stopili sta v hišo, da poravnata račune. Tedaj pa je začela prava Jerebica skopariti; trdila je, da je prvotno preveč obljubila: židane obleke ne da.

Nežika pa pokonci in kar ven, vsa razburjena. Znašla se je v župnišču in je samemu gospodu razodela vso zapleteno zgodbo.

Gospod se sedel in napisal litiskim gos-podom pismo in polajnil, da premore svetokriška fara samo eno pravo Jerebico.

V Litiji so bili zaradi potegavščine seveda razžaljeni Zato so odšli nad sleparski Jerebici orožniki, ki so se danes vrnili

s plenom: obe prefrigani Jerebici, štimano Židanovo Nežiko in sramežljivo vdovo, so vlovili ter obe zaprli za vama okenca sodniške kletke.

Zdal bo šele križ za obe Jerebici od Sv. Križa! Poleg je predpisani kazni je zagrabil za vrat obe »Jerebici«: novi strogi paragraf, ki ju bo zaradi hudih prestopkov zavaljanja in sleparenja javnih oblasti občutno včepnil.

V kletki sedita zdaj obe in bosta med postom v temnici premišljevali o židanih oblekah, o bližajočem se predpustu in težko čakali svobode.

To vse zaradi one nesrečne aide! ...

Škandalozna početja lažnega doktorja Ropotarja

Ljubljana, 4. januarja

Ime Gustava Ropotarja še vedno ropota v ušesih skoro vseh Ljubljančanov. O drznem in vsekakor talentiranem pustolovcu prihajajo na policijo dan na dan nove prijave najrazličnejših ljudi, ki jih je zapletel v svoje mreže fenomenalni pustolovski »dohtar«.

Nasedaj so mu ljudje najrazličnejših slojev in poklicov, kalit glas o njegovih izbornih zdravniških receptih je šel od ust do ust. Hvalo so mu pele razne natakariče, lahkomišelnice ženske, bolehne mamice, pa tudi razni možiki. Gustelj pa ni jemal denarja samo od svojih pacientov, marveč je lovil ljudi kar na cestah in simuliral velikansko zadrego. Predstavljal se je vsakemu za zdravnika, mu v naglici natvezil, da mora k nemu ali drugemu bolniku v ljubljansko okolico z vlakom ali vozom, pa je pozabil denar doma. Sposodil si je od številnih ljudi, uradnikov, pa tudi obrtnikov in celo prodajalcev sladoleada ali slaščic po 100 ali pa tudi samo po 20 Din. Zagovarjal je seveda, da mu denar takoj, čež par ur ali pa naslednji dan vrne, vendar ga navadno noben upnik ni več videl.

Sedaj je policija dognala, da je sloviti lažizdravnik ordiniral in operiral tudi v prosekuri ljubljanske javne bolnice. V soboto pred nedeljo sv. Stefana se je z lažnim doktorjem Gusteljem seznanil ubog železničar, ki mu je potožil, da ima 10letno hčerko bolno na davici Dr. Černe je jel takoj brusiti jeziki, obljubljal skrbnemu očetu, da mu otroka v par dneh ozdravi. Pripelje naj ga kar k njemu v bolnico, in sicer točno ob 10. naslednjega dne. Železničar je lažizdravniku vse verjel in mu celo dal že na račun 200 Din gotovine. Naslednjega dne sta Ropotar in njegov pomočnik Kandušar (ki je tudi že pod ključem) pričakovala pred bolnico železničarja in malo pacientku že ob 8. zjutraj. Točno ob 10. se je železničar res pojavil z bolno hčerko na Zaloški cesti. K njima je takoj pristopil Kandušar, ki ju je odvedel v prosekuro. Tam sta morala čakati dokaj časa, slednjič pa ju je vendarle pozvala v »ordinacijsko sobo« prava pravcata usmiljenka. Gustav Ropotar je bil kot »dr. Černe« oblečen v bel zdravniški plašč. V sobi je na eni izmed niz ležalo človeško truplo, pokrito s temnim pregrinjalom »Dr. Černe« je še potožil da ima strahovito posla z operacijami, vendar je jel takoj pregledovati otroka z davico ... Deklica se je morala sieti, medtem pa se je »dr. Černe« obrazil nad usmiljenko in jo zmerjal.

Ko jo je slednjič pregledal, je jel klimati z glavo in tolažiti očeta: »Ne bo nič hudega. Deklece je močno razvito in davica ne bo napredovala!«

Dal je očetu neke praške, kasiral zopet 100 Din honorarja, nakar je oba odpustil.

Policija zdaj išče na vse kriplje še zagonečno »usmiljenko« ki je aretirana nikakor nečeta izdati. Vsekakor je videti, da je Gustav Ropotar dobro organiziral svojo »zdravniško« prakso v Ljubljani in je le prava sreča, da je bil razmeroma hitro razkrinkan. Kdo ve kakšnega vruga bi še

Samo še danes ob 1/5, 1/7, 1/8.

HARRY LIETKE

Ida Kravanja

(ITA RINA)

Marija Paudler

v filmu

Izgubil sem srce na Savi

Kino »DVOR«.

Danes 5. januarja 1928.
ob 9.15 zvečer

slavnostna premijera grandioznega filma

Brat Francišek Asiški

Monumentalni film o življenju in delu največjega svetnika.

Film spremlja pompozni orkester in mešani pevski zbor. Danes predprodaja vstopnic od 10. do pol 1. ure in od 2. dalje.

Vsled ogromnih nabavnih stroškov se cene zvišajo samo za 1 Din.

Telefon 2730 Kino »DVOR«

počel, ko je že v kratkih tednih svojega bivanja v Ljubljani izvršil tako lepo serijo držnih sleparij. A vsi škandali niti še niso popolnoma dognani.

Lažna sramežljivost

(Nekaj misli k filmskemu predavanju ZKD v kinu Matica.)

Sramežljivost je lepa čednost. Lepa za vsakega, za starega in mladega, za muškega in ženskega. Zlasti za mlado deklico je sramežljivost znak njene nepokvarjenosti in poštenosti, je nekako zrcalo njene moralne kakovosti, njene dušne vrednosti. Kljub temu pa je sramežljivost lahko tudi nekaj slabega, nekaj grešnega in včasih zelo usodnega, ako ni na mestu. Neumestna sramežljivost je že mnogo sicer dobrih ljudi pahnila v nesrečo, a druge je popolnoma uničila.

Tu mislim na ono sramežljivost, ki je isto nekaj drugega od sramežljivosti nedolžne deklice, to je prav za prav samo slaba vest in dejstvo, da te le sram zaradi greha, ki si ga storil, in zaradi njegovih posledic. To je strah, da tudi drugi ne bi izvedeli, kaj si zakrivil in kaj te je doletelo. In tako skriva svojo nesrečo, svojo bolezen sin pred očtom, hčerka pred materjo, žena pred možem in mož pred ženo. Zaradi napačne sramežljivosti ne upa stopiti k zdravniku, k specialistu, da bi se pri njem, ki je edini merodajen, prepračil, ali je stvar nedolžna ali nevarna, da bi ga vprašal za svet in prosil pomoči, ki ga včasih edina še lahko reši. Sam in skrivaj se skuša zdraviti, ali pa se kvečjemu napoti v kakemu mazaču, ki njegove bolezni ne pozna in je torej tudi ne more ozdraviti. Morda tudi doseže neko navidezno, zunanjo ozdraviljenje, v resnici pa se zalje bolezen v njegovo kri, v njegovo notranjost in tu pušči na najgroznejši način. Potem je na žalost prepozno, potem ne pomaga nobena zdravniška umetnost več. In posledice? Strašno so! Sam popolnoma propade, a vse ki so kakorkoli prišli z njim v dotiko, lahko okuži in jih spravi v nesrečo.

Zato ne smemo biti lahkomišelnici. Ako je kdo že tako nesrečen, da se je okužil, naj ne okužuje še drugih. Kakor hitro so se pojavili znaki bolezni, naj zaupno stopi k svojemu zdravniku. Zanesa naj se na njegovo močednost, na njegovo znanje in spretnost. Nič ne naj ne obupa. Vsa naj bo prepričan, da je ni spolne bolezni, ki je naš zdravnik pri sedanjem stanju medicinske vede ne bi mogel ozdraviti, ako se bo pravočasno obrnil nanje in ako se bo točno ravnal po njegovih navodilih.

O tej zanimivi temi, ki tvori podlago boja proti spolnim boleznim, bo predaval na podlagi lepega poučnega filma g. prof. R. Pavlič pod okriljem ZKD v prostorih kina Matica. Prireditve, ki so namenjene le odraslim od 16. leta dalje, se bodo vršile v naslednjem redu: na praznik v petek ob 11., v soboto ob 14.30 in v nedeljo ob 11. X.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama.

Četrtek, 5.: »Boljši gospod«. Ljudska predstava pri zniž cenah.

Petek, 6.: ob 15.: »Snežulčica in škrtatelj«. Ljudska predstava pri zniž cenah. Izv.

Ob 20.: »Ukročena trgovljava«. Ljudska predstava pri zniž cenah. Izv.

Sobota, 7.: »Mnogo hrupa za nič«. A.

Ljubljanska opera

Četrtek, 5.: »Ples v maskah«. Gostuje gospa Zikova.

Petek, 6.: ob 15.: »Poljska kri«. Opereta. Ljudska. Izv.

Sobota, 7.: »Hoffmannove pripovedke«. Ljudska.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 5.: »Madame Butterfly«. A. Ku-pni.

Petek, 6.: ob 15.: »Rokovnjača«. Znižane cene.

Celjsko gledališče.

Četrtek, 5.: »Peterčkove poslednje sanje«.

Nedelja, 8., ob 16.: »Peterčkove poslednje sanje«. Ljudska predstava.

Primadona zagrebiške opere ga. Zdenka Zikova gostuje danes, 5. januarja v ljubljanski operi. Poje vlogo Amalije v Ver-

djevi operi »Ples v maskah«. Opera se po-je za abonma C.

Dramska predstava po izredno znižanih cenah. Jutri ob 20. uri zvečer se upri-zori v ljubljanski drami efektna komedija »Boljši gospod« po izredno znižanih cenah.

Na dan Treh kraljev so v ljubljanskem gledališču tri predstave. V drami se igra po-poldne ob 15. uri mladinska igra »Snežulčica in škrtatelj« kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Zvečer pa ravno tako Shakespearjeva komedija »Ukročena trgovljava«.

V operi pa se poje popoldne ob 15. uri Ned-belova opereta »Poljska kri«, ki je brez dvoma ena najboljših, muzikalno pa prav-gotovo najboljša slovenska opereta. Lepe melodije, krasna orkestracija s krepkimi poskočnimi poljskimi ritmi preveva celo delo. Vse tri predstave so ljudske po znižanih cenah in brez oblastnega davka.

Krešimir Baranović v Bruslju. Zagrebški dirigent in skladatelj Krešimir Baranović, komponist »Srca iz leta«, ki smo ga lani slišali tudi v Ljubljani, se je dal angažirati kot glasbeni spremljevalec slavne ruske plosalke Ane Pavlove in je debutiral zelo uspešno pred nekaj dnevi v Bruslju.

Smrt pevca Lindberga. Finski pevec Helge Lindberg, eden največjih oratorijskih pevcev naše dobe, se je na Silvestrovo prehladil na Dunaju. Lotila se ga je influenza,

kateri je v terek podlegel. Lindberg je bil pevec velikega formata. Pred dnevi je bil naznanjen njegov vokalni koncert v Mariboru, o katerem ni pač nihče mislil, da bo od-povedal zaradi smrti.

Rosetta Andayeva. članica dunajske Dr-zavne opere, je te dni gostovala v Zagrebu. Pela je ulogo Ameride v Verdijevi »Aidi«. Kritika hvali njen nastop s »toplimi in zasluženimi besedami, zagrebska publika pa si obeta izredno mnogo tudi od njene kre-acije v naslovni ulogi Bizetove opere »Car-men«.

Slikarica Sonja Kovačič - Tajčevićeva, ki je lansko leto priredila razstavo svojih del v Beogradu, otvori razstavo svojih slik tudi v Zagrebu. Večina slik je pokrajinskih in predstavljajo Boko Kotorsko.

Chopinova pisma v nemški izdaji. V za-ložbi knjižarne Müller v Monakovem je izšla prva kompletna nemška izdaja Chopinovih pism. Korespondenca velikega umetnika je eden najzanimivejših dokumentov o njem kot osebi in muziku.

Razstava češkoslovaške umetnosti v Lon-donu. Nedavno se je v Londonu otvorila re-prezentativna razstava češkoslovaške likov-ne umetnosti. Po vesteh praških listov za-znamuje velik uspeh, ker jo je že došel po-setilo 60.000 oseb.

Zeromski v sovjetsko - ruski izdaji. So-vjetsko - ruska državna založba je napove-dala za 1. 1928. zopet štiri zvezke spisov slo-veškega poljskega romancijerja St. Zerom-skega v ruskem prevodu.

Stirje slovenski komponisti so zastopani s svojimi deli na klavirskem koncertu pianistke Dane Golie - Koblerjeve v ponde-ljek, dne 9. t. m. Kot prvi se nam predsta-vi Marij Kogoj s svojo skladbo Andantino cantabile. Marij Kogoj, izrazit modernist, je že znan slovenski komponist in publika z nestrpnostjo pričakuje uprizoritve njegove opere »Čarobne maske«, ki so jo tukajšnji glasbeni krogi sprejeli z največjim navdušenjem. Kogoju sledi Stanko Premrl, naš največji mojster na orglah. Za klavir je na-pisal Temo z varijacijami, ki jo je spre-jela ga. Golijeva v svoj program. Lucijan M. Škerjanc je pred nedavnim časom izdal na Dunaju pri Guttmanu 4 klavirske sklad-be, izmed katerih se igra na koncertu prvi-dvo. Z velikim karakterističnim valčkom pa je zastopan profesor Janko Ravnik, znan klavirski pedagog in naš moderni sklada-telj.

Dva češka kvarteta v inozemstvu. Za češkoslovaško kulturno prepravko v inozem-stvu je značilno, da se pravkar mudita v ino-zemstvu dva sloveča češka kvarteta. V Egi-ptu nastopa z izrednim uspehom Ševčík-Lhotskijev kvartet, v Holandiji pa Češki kvartet, ki namerava prirediti turnejo tudi po Jugoslaviji.

Pianistka ga. Dana Kobler - Golijeva priredi v ponedeljek, dne 9. januarja 1928 v Filharmonični dvorani samostojen koncert z izredno bogatim sporedom. Na programu so zastopani predvsem štirje slovenski kompo-nisti, in sicer: Marij Kogoj, Stanko Premrl,

Janko Ravnik in L. M. Škerjanc, dalje Rusi Balakirev in Skrjabin ter Francoz Vincent d'Indy. Opozarjamo na ta koncertni nastop domače umetnice - pianistke. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni po običaj-nih koncertnih cenah.

Mariša

Drama v petih dejanjih. Spisala Al. in V. Krstik. Poslovenil Fran Albrecht. V Ljubljani 1928. Založila Tiskovna zadruga. Zbir-ka »Oder«, 18. zvezek, 92 str. Cena 18 Din.

Kot 118. zvezek zbirke »Oder« je Tiskovna zadruga izdala za novo leto drama znanh čeških pisateljev - bratov A. in V. Krstika - »Mariša«. V tej pretresljivi igri, ki se še danes igra po vsem Češkem, od Narodnega gledališča v Pragi pa do zad-njega odra na deželi, sta znamenita drama-tika postavila na oder mlado, zdravo, živ-ljenja polno moravsko dekle, ki se s strasno vztrajnostjo bori za pravico svojega sr-ca, dokler končno tragično ne zaide v zlo-čin. Dejanje v igri se vrši v moravski vasi, vaško življenje je naslikano z bujnimi so-čnimi in resničnimi barvami, kmetiči zna-čajo so orisani življensko istinito in neliterarno, pestri prizori so plastični in markantni, no-tranja zgradba igre vzorna, tako da je to delo ena najmočnejših, pristno ljudskih iger. Prevajalec je precej obširni okvir ig-er deloma skril in naznačil dejanje tudi za manjše odre. Vsem našim podeželskim gle-dališčem to drama najtopleje priporočamo. Igra pa je zanimiva tudi za čtivo.

Domače vesti

* **Princ Arzen** pri prezidentu francoske republike. Kako poročajo iz Pariza je predsednik francoske republike Doumergue sprejel včeraj dopoldne v avdienci prince Arzena, ki ga je spremljal naš poslanik, dr. Spalajković. Princ Arzen, stric kralja Aleksandra je čestitil predsedniku republike k novemu letu in se mu zahvalil za vojaško svetlinjo, s katero je bil nedavno odlikovan.

* **Z ljubljanske univerze.** Prejeli smo: Na razne govornice, ki se širijo in ki so zašle tudi v dnevno časopisje, čez, da se je pojavila v samih univerzitetnih krogih tendenca, da bi se v skrajnem slučaju pristalo na okrnitev tega ali onega univerzitetnega oddelka, izjavlja rektorat, da so te govornice brez vsake podlage in da stojijo ves ljubljanski univerzitetni kolegi strmi v obrambi vseh fakultetnih institucij, ki jih ima naša univerza. — Rektorat univerze.

* **Komisija za redukcijo fakultet na naših univerzah,** ki bi se bila morala včeraj sestati k svojemu prvemu seji, se ni sestala, ker je ministrstvo prosvete odredilo, naj se sešane šele po pravoslavni božični praznikih. Kako znano, so člani te komisije: beograjski profesor Pavle Popović ter po trije profesorji beograjske, zagrebške in ljubljanske univerze. Ljubljanska univerza zastopajo rektor dr. Nahtigal ter prof. dr. Metod Dolenc in dr. Rikard Zupančič.

* **V komisijah prosvetnega ministrstva ne potrebujejo Slovencev.** Ker je početkom tega meseca potekel mandat članom strokovnega sveta in centralne komisije za ocenjevanje uslužbenecv in uradnikov ministrstva prosvete, je minister prosvete imenoval nove člane v strokovni svet in v centralno komisijo, med katerimi pa ni nobenega Slovenca.

* **Komisija za revizijo zakona o prometnem osoblju.** Prometni minister general Milosavljević je ustanovil posebno komisijo, ki ji je poverjena revizija zakona o državnem prometnem osoblju. V tej komisiji se nahajajo tudi zastopniki Udruga jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in brodarjev.

* **Generalna direkcija železnice** je izdala pravilnik o stanovanjih železničarjev v državnih poslopih. Po tem pravilniku se določa najemnine za ta stanovanja v višini 10% od njihove vrednosti. Ker je ta najemnina razmeroma zelo velika, zahtevajo železniške organizacije, naj se zmanjša.

* **Il. lovski ples v Kranju.** Po preteku dveh let se vrši obilnatni ples slov. lovcv zopet v Kranju, dne 5. januarja, v vseh prostorih Narodnega doma. Pričetek je takoj po prihodu večernih vlakov. Ker je povsod znano, da so lovski plesi res najbolj prijetni zaradi nepriljubljenosti in veselja družbe, ki ne pozna niti socialnih niti družinskih razlik zato vsi lovci in prijatelji lovcv na večer pred Sv. Tremi kralji v Kranju na lovski ples, kjer bo poleg običajnega plesa, spremljanega od treh godb še mnogo drugih špansov in bodo strelci čekali v spretnosti strelstva. Najboljše čakajo krasni dobili. Kralj pred dvema letoma bo tudi letos lovski ples v Kranju nekaj prijeten sestanek našega celokupnega lovsstva. Za tule goste, ki se bodo hoteli odpočiti pred koncem veseloja ranjanja, so preskrbljene sobe. 17

* **Sibirija na naših železnicah.** Iz vrst potujočega občinstva se čujejo vsak dan pritožbe nad malomarno kurjavo in železniških vagonih vseh razredov. Niti osebni, niti brz vlak ni to temperirani kakor zahteva sedanj zimska čas. Potniki zmrzujejo posebno na dolgih progah. Če zahtevajo od vlakovspremnega osoblja pojasnila, zakaj se ne kuri, dobe odgovor, da je masinerija slaba in da so vagoni zaradi tehničnih napak hladni. Opozorjamo merodajne činitele na ta nedostatek, ki izživa veliko nezadovoljstvo. Občinstvu, ki mora v zimskem času neobhodno na pot z železnico, pa svetujemo, da se dobro obleče in preskrbi z ogrinjali. Kakor sedaj stojijo stvari, mora potnik plačati visoko vozno, izpostavljati svoje zdravje v mrazu in še greti hladne vagon z lastno sapo.

* **Himen.** Poročil se je na Grahovem v Jul. Krajini g. Ivan Kenda, sin znanega veleposelnika, z gospodično Marico Rejčevico, hčerko uglednega trgovca. Čestitamo! 16

* **Smrtina kosa.** V Ljubljani je umrla vdova uradnika juž. žel. v p. Marija Menecjeva, roj. Magister. Pogreb bo danes ob 15.30 uri iz mrtvašnice deželne bolnice. — V Novem mestu je umrla v visoki starosti 82 let ga. Julijana Andrešova. Pogreb bo danes ob 15. uri. Pokojnicina blag spomin, preostali nam žale iskreno sožalje!

* **Zborovanje članov glavnega odbora,** predsednikov in delegatov društva »Edinstvo« se bo vršilo v petek, dne 6. januarja, ob pol 11. dopoldne v Kazini II. nadst. levo in ne v Učiteljski hiški. Udeležba obvezna. Vabimo tudi vse članstvo. — Odbor.

* **Nova telefonska linija.** V kratkem bo zgrajena nova telefonska linija med Sarajevom in Beogradom. Na novo linijo se priključijo tudi Split.

* **Dom študentinj v Beogradu.** Ko so v Beogradu zgradili študentovski dom, je Udruga študentinj na beograjskem vseučilišču pokrenilo akcijo v ministrstvu prosvete in pri rektorju vseučilišča g. dr. Mitroviću, da se preskrbi tudi študentinjam zgradba za stanovanja. In res je te dni ministrstvo prosvete v to svrhu kupilo hišo v Studenički ulici št. 13. za dom študentinj. Hiša je bila zgrajena pred dvema letoma ter je v njej 14 sob z dvema kopalnicama in ostalimi potrebnimi prostori. Kupnina iznosa 1.600.000 Din. V teku 15 dni bo hiša popolnoma na razpolago Udrugi študentinj. Poslopje bo ostalo last ministrstva prosvete, ki pa ga prepusti študentinjam za dobo 50 let. Začetkom letnega semestra se bo lahko 50 siromašnih študentinj nastanilo v novem domu, ki bo imel vse potrebne pogoje in udobnost za uspešni študij.

* **Razprava proti fašistoma Kodriču in Gaglijanju.** Sodni stol v Ogulinu je razpisal za 10. t. m. razpravo proti Franu Kodriču in Gaglijanju, ki sta hotela nedavno kakor znano narkotizirati bivšega fašista Sirica in ga siloma odvesti nazaj na Reko ter ga izročiti fašistom.

* **Strašna smrt na Dravi.** Iz Osieka poročajo: Na novega leta dan je v sosednji Retfall seljak Subaša na grozen način izgubil življenje. Šel je previdno preko Drave, ki je bila popolnoma zamrznjena. Nenadoma se je udrl led pod njim. Nad eno uro se je nahajal v ledeni vodi, držel se z rokami za veliko ledeno ploščo. Slučajno so prišli mimo neznanci, ki so slišali njegovo klicanje na pomoč ter so ga z veliko lastno nevarnostjo potegnili iz vode. Subaša se je kmalu nato onemogel ter umrl zaradi srčne kapi. Zamrznila so mu glavne žile in smrt je bila neizogibna.

* **Borba za odkrito lice in klobuk.** Med muslimani Bosne in Hercegovine je zavladalo bojevitost razpoloženje v smeri, da se po vzoru turške republike tudi med jugoslovenskimi muslimani uvedejo moderne reforme. Duh časa je storil, da se tudi med našimi muslimani že pojavlja klobuk namesto fesa, pri ženskah pa odkrito lice kakor v ostali Evropi.

Oblečila tvrdke I MAČEK,
Ljubljana, Aleksandrova c. 12.
so najboljša in najcenejša.

* **Zagoneten umor v Ptuj.** Posestnik Ivan Znidarič so našli te dni umorjenega na cesti v mestni okolici ptujski. Domneva se, da je motiv umora iskal v sodni obravnavi, ki se je dne 2. decembra vršila pred ptujskim okrajnim sodiščem v zadevi plačila alimentov za nekega nezakonskega otroka. Čigar varuh je bil umorjeni Znidarič. V zvezi s tem umorom je bilo že več oseb aretiranih.

* **Pet oseb v Savi utonilo.** V ponedeljek jutraj, ko je na Savi in Dunaj vladal mračen veter, je šest oseb poskušalo preplaviti se s čolnom iz Beograda na drugo obalo Save. V čolnu sta bila dva moška in dve ženski in dva otroka. Silen veter je čoln zanesel v drugo smer, tako da je udaril ob ladjo »Vojvoda Mišić«. Čoln se je vsled močnega udara razbil in potopil. Rešil se je le en moški. Ostalih pet oseb pa je utonilo. Doslej so potegnili iz vode le truplo šestletne deklice.

NOGAVICE od Din 8. pletenine. rokavice, kravate, bluze itd. tudi f. m. ROZMAN, Židovska ul. 7. po reklam. ni cenah

* **Dvojna smrtna obsodba v Novem Sadu.** Včeraj ob 2. popoldne je bila pred novosadskim okrajnim sodiščem izrečena razsodba proti morilecemu Martinu Szabo iz Starega Bečija. Zet umorjenega, Mihaela Berček. In žena umorjenega, Marija Szabo, sta bila oba obsodena na smrt na visliči. Mlad Martin Szabo, sin umorjenega je bil obsodjen na 10 let težke ječe, njegova hči Marija Berček pa na 6 let težke ječe.

* **Novo silovito neurje v Hrvatskem Primorju.** Zadnja dva dni divja ponovno silna burja po vsem Hrvatskem Primorju, kakršne v teh krajih še ne pomnijo. Temperatura je padla na 10 stopinj pod ničlo. Zaradi burje je bil oba dneva vsak promet med otoki in Sušakom ter obalo nemogoč. V Gorskem kotarju je zapadel visok sneg ter prihajajo vlaki z velikimi zamudami.

* **Strašna lakota v Hercegovini.** Oblastni poslanec Danilo Vuković je predložil mostarski oblastni skupščini spomenico, iz katere je razvidno, da je v nevesiniskem srezu kakih deset vasi brez vsakega živeža in da ljudje jedo listje, drevesno skorjo in razno zelenjavo, ki jo kopljejo izpod snega.

* **Težka nezgoda na železnici.** V bližini Novega Sada sta na novega leta dan zaradi napačno postavljenih kretin trčila skupaj tovorni vlak Novi Sad-Tomašev in osebni vlak iz Bečkerek. Pri tej priliki so bile štiri osebe težko, tri pa lahko ranjene. Obe lokomotive sta se popolnoma razbili, osem vagonov pa je poškodovanih. Promet na tej progi je bil ves dan ustavljen. Na kraj nesreče je bila poslana pomožna ekspedicija.

* **Tragičen konec vojaškega begunca.** V okolici Križa v hrvatskem Zagorju se je že dal časa skrival vojaški begunc Vladimir Malečić, oborožen z vojaško puško in bodalom. Seljak C. Debeljak, ki je z buzuncem živel v soprostvu in se bal njegove osvete, je nanj opozoril orožnike, ki so ga presenetili v hiši seljaka Ivankovića. Malečić je naglo pobegnil skozi okno, orožnika pa sta streljala za njim. Kroga je begunec smrtno zadela v glavo.

* **74 letna starica izvršila samomor.** V Zagrebu se je predvčeršnjim v svojem stanovanju obsela 74 let stara vdova Gabrijela Golobova, rojena Fleischmann. Solastnica kolarskega podjetja. Golobova je že več let

boleha na neozdravljivi bolezni, raku, ki se je v zadnjem času močno poslabšala. V obupu je stara žena sama napravila konec svojemu težkemu življenju.

* **Kačaki napadli pri Djakovici finančna stražnika.** V ponedeljek zvečer sta v bližini Djakovice blizu albanske meje naletela finančni stražnik Hofman Vukašinović in starašina finančne kontrole na kačake, ki so takoj pričeli streljati nanju. Po kratkem streljanju se je zgrudil Hofman Vukašinović težko ranjen. Za kačaki so uvedli zasledovanje, ki pa je dosedaj ostalo brez uspeha.

* **Sodno postopanje proti s. Polikseni obnovljeno.** Pred dvema mesecema je bilo proti samostanski predstojnici s. Polikseni v Novem Sadu uvedeno sodno postopanje zaradi hudodelstva veleizdaje. Sodna preiskava pa je bila kmalu ustavljena in s. Polikseni na izpuščen na svobodo. Kasacijo sodišče je sedaj odredilo ponovno kazensko postopanje proti s. Polikseni.

ITO — zolna pasta najboljša!
Kdo kupi 100.000 kg starih avstrijskih bankovcev? Naš finančni minister je odredil, da se potom javne dražbe proda 100.000 kilogramov starih bankovcev avstro-ogrske banke skupno s kovčki, v katerih so shranjeni bankovci. Licitacija se vrši dne 20. januarja.

* **V Vojvodini zopet hud mraz.** Kakor javljajo iz Novega Sada, je v Vojvodini zavladal zopet oster mraz. Toplomer je predvčeršnjim padel na 20 stopinj pod ničlo. Tudi v Ljubljani je temperatura znatno padla in je termometer včeraj jutraj beležil 6 stopinj C pod ničlo.

* **Ljudje, ki trpe na težkem telesnem obremenjenju** in jih pri tem mučijo obolenosti debelega črevesa ter preobčutljivost v spodnjem delu telesa, pritiski krvi na možgane, glavoboli in utipiranje srca, naj pijejo jutraj in zvečer po četrt kozarca prirodne grenčice »Franz-Josef«. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavljajo, da se voda »Franz-Josef« uporablja z najboljšim uspehom pred operacijami v trebuhu in za njimi. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Baržun plašče kemično čisti.** Damske in moške obleke tudi samo lika. Tovarna JOS REICH.

Iz Ljubljane

* **Življenje in umiranje v Ljubljani.** Po podatkih mestnega fizikata se je meseca decembra 1927. rodilo v Ljubljani 122 otrok (60 moških in 62 ženskega spola), med temi šest mrtvorojenčkov, umrlo pa je 49 moških in 55 žensk, skupaj torej 104 osebe. In sicer 21 oseb za jetiko, 16 oseb za boleznijo na srcu, 10 za ostarlost, 7 za rakom, 6 za pljučnico, 4 za prirojeno slabostjo, 1 za ošpicami, 1 za dušljivim kašljem, 1 za vnetjem možganske mrene, 1 za vnetjem slepiča, 1 za krčenjem jeter, 1 za vnetjem ledvic, 23 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 10 vsled smrtnih nezd, 1 oseba pa je izvršila samomor. Izmed umrlih je 14 oseb doseglo starost nad 70 let, 14 otrok pa je umrlo v prvem letu starosti. Na nalezljivih boleznih je obbolelo 11 oseb: 6 na škrlatinki, 3 na ošpicah, 1 na davici in 1 na nalezljivem vnetju možganov.

* **Lažna sramežljivost!** Opozorjamo občinstvo na prekrasni spored ZKD v kinu Matica v petek, 6. t. m. ob 11. dop. Ob spremljevanju predavanja se bo predvajal izredno zanimiv poučen film o »boju proti spolni bolezni«. Vstop je dovoljen le odraslim. Pridelitev se ponovi v soboto ob 14.30 in v nedeljo ob 11. dopoldne.

* **Gremilj trgovcev** obavlja da bodo v petek, na praznik Sv. Treh kraljev, v mestu trgovine zaprte.

* **Mestni gospodarski urad** zaradi snazjenja uradnih prostorov v soboto, dne 7. januarja ne bo uradoval.

* **Sentjakobska knjižnica v Ljubljani.** Stari trg 11 je izposodila decembra 1927 na 3817 strank 14.917 knjig, celo leto 1927 43.564 strankam 162.280 knjig in leta 1925 do 1927 na 129.546 strank 501.528 torej nad pol milijona knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 3. pop. do pol 8. zvečer in izposoja slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, francoske, italijanske, angleške in esperantske knjige ter modne liste vsakomur, ki se zadostno legitimira. Izšel

Kakor je nekaj v Benečiji, Franciji in Rusiji vse govorilo o velikem in drznem pustolovcu CASANOVI tako govori danes vsa Ljubljana samo

CASANOVA
Elitni Kino Matica
CASANOVA
ELITNI KINO MATICA
CASANOVA
Elitni Kino Matica
CASANOVA
Elitni Kino Matica

1928 Januar 31 dni
7
REDUTA V CVETJU
UNIONSKA DVORANA
T. K. D. Atena - SK Ilirija

Testenine in dvonosladna kava znamke »APETIT«
so najboljše! Zahtevajte jih v vsaki trgovini

Za cvetlično reduto

bodo najbolj apartne

SLIKANE FRIZURE

katere izvršuje salon O. FETTICH-FRANKHEIM, Kongresni trg 19.

Tako zadovoljnega obraza

bomo 5. t. m. v

NARODNEM DOMU

na Ciril-Methodovi veselici

Je popoln slovenski in srbohrvatski imenik knjig, nemški je v tisku in izide koncem tega meseca ostali pa takoj nato.

* **Sokol Šiška** vprizori 6. t. m. ob 15. in ob 19.30 uri v šolski telodavnici v Sp. Šiški igr »Kralj Matjaž«. Ponovi jo 8. t. m. ob 16. uri. Vstopnina 2, 4, 5, in 7 Din. Ker je igra zelo epa, vabimo staro in mlado. 14

* **Sentjakobski pevski zbor** ima nocoj ob 20. uri pevsko vajo. Vsi in točno. 3

* **Marijnetno gledališče.** Češkoslovaške Obce vprizori v petek 6. t. m. veseligr »Vrag in Katra« v mali dvorani Sokola I. Tabor. Začetek ob 15.30 uri. — Odbor. 12

* **Rendezvous** vseh narodno čutečih Slovencev je 5. t. m. v Narodnem domu. Ples in zabava. 10

* **Čajanka družabnega odseka trgovskih nameštencev ZPNJ** se bo vršila nocoj ob 20. uri v veliki dvorani hotela »Union«. Vsi obiskovalci plesne šole so uljudno vabljeni. — Odbor. 13

* **Plesni venček** priredi ZSK »Hermes« nocoj 5. t. m. v hotelu »Bellevue«. Začetek ob 20. Vabilo se plesalci in drugi prijatelji kluba. — Odbor. 9

* **Plesna vaja JNAD »Jadran«** se bo vršila jutri 5. t. m. 6

* **Drobna policijska kronika.** Od torika na sredo so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 goljufija, 1 izgređ in telesna poškodba, 1 prestopok ogroženja osebne varnosti, 1 prestopok obrtnega reda, 1 prestopok prekoračenja policijske ure in 8 prestopkov cestnega policijskega reda. Aratacije so bile izvršene 3 in sicer: Ivan S. zaradi nedostojnega vedenja, Marija K. zaradi suma tajne prostitucije in neka ženska zaradi pobeга iz bolnice.

* **Mačja muzika.** V Židovski stezi so pomočnjaki priredili prednočnim pravcati mačji koncert. Kraval je trajal skoro celo uro na jezo vseh stanovalcev sosednjih hiš, ki so jih rogovileži motili v spanju. Zaključili so pomočnjaki svojo muziko s cingljanjem šip. Eden izmed pomočnikov je namreč porbral velik kamen ter ga tresel v okno stanovanja gostilničarke Marije Gracarjeve ter razdrobil dve šipi. Na klicanje gostilničarke so rogovileži vzeli pot pod noge, vendar se je obveščeno stražniku posrečilo metalca kamna eruirati v osebi nekega hudega pa tudi hudobnega Franceta.

* **Oba sta bila huda.** Posestnik Lojze P. z Dolenskega se je hotel predvčeršnjim nekoliko povesečiti v Ljubljani. Obiskal je več gostilnic in se povsod pošteno pokrepčal. Slednjič je obsedel v Repauškovi gostilni na Bregu, kjer sta se z natakario Franco nekaj časa prav dobro razumela, navsezadnje pa sta se vendarle sprla. On je pričel sinariti in zabavljati, Francka pa v leženi vojski ni hotela kapitulirati. Kaj šel ko sta se čez čas prav pošteno sprla in je postal nasilen tudi Lojze, se punca pokrabila kratkoma pivski vrček in mu ga tresčila v glavo. Interventirali je moral stražnik, ki je Lojzeta in Franco odvedel, da ju pomirijo na stražnici. Po poteku dobre pol ure, ko sta bila že mirna so ju na stražnici zopet izpustili. Lojze pa se ni dal ugnati in je prikolovratil nazaj v Repauškovo gostilno, kjer je v jezi razbil več stolov in kozarcev, nakar je izginil v noč. Napravil je za kakih 140 Din škodo, »pozabili« pa je poravnati tudi 32 Din na zapitku.

* **Maščevanje s klofuto.** Izdelovalka dežnikov M. H. je prednočnim zapazila, da za njeno barako poleg zmaškega mostu počena neko nekaj nesodobnega. Pričela je nad moškimi kričati ter ga zmerjati, ta pa se je nenadoma okrenil in ji dal tako krepko klofuto, ki bi imponirala tudi kakemu moškemu. Seveda je ženska reagirala nato še s hujskim kričanjem, ki je privabilo stražnika. Ta je šele napravil konec prepri, seveda samo za enkrat, kajti dogodek bo našel odmev še na sodišču v »špetizoluciji«.

* **Dva napadca.** Strojnik ključavničar Fran Toni. stanujoč na Karlovski cesti št. 30 se je predvčeršnjim okrog 4. jutraj vračal domov. Na Krakovskem nasipu pa se je nenadoma pripodil do njega neznan človek ter ga menil tebi nič udaril z nekim trdim predmetom po glavi. Storitelj je nato izginil kakor katra. Pozneje pa ga je na prijavo Tonija, stražnik Legiša vendarle

izsločil v osebi nekega Franceta B. ki je priznal, da je napadel Tonija ter ga udaril po glavi s kosom ledu. Zakaj, sam ne ve, bržkone pa zaradi prijetnosti. Istotako je nekdo napadel skoro istočasno na Krakovskem nasipu čevljarškega pomočnika Josipa Pirca iz Rožne doline ter ga vgriznil v pest. Napadalec se bosta morala seveda zagovarjati pred sodiščem.

* **Vsem podjetnikom in pisarnam** se priporoča za nabavo poslovnih knjig in pisarniških potrebščin tvrdka Iv. Bonač, Selenburgova ulica. 12

Iz Maribora

* **Mariborski kadilci** so se gotovo bolj kakor drugi čudili statistiki, po kateri naj bi Slovenci največ pokadili. Ta statistika, ki ima to napako, da pozna samo količino monopolne tobaka, ne pa tzv. »pušilnice«, to je preostanek od monopolne oddaje, ter tobaka, ki se po Bosni in Srbiji na skrivaj pokadi, je dospela v Maribor ravno v času, ko se po nekaterih trafikah ni dobilo »Vardarjev«, dočim je po drugih primanjkovalo tobaka v zavojčkih. Pravijo, da bo pomankanja, ki je nastalo zaradi spremembe pri glavni zalogi, danes konec. Po dolgoletnih izkušnjah so mariborski kadilci prepričani, da ne bodo nikdar deležni dobrih izdelkov niške tobačne tovarne.

* **Mestno kopalšče,** o katerem so se na sejah občinskega sveta že tolikrat vršile burne debate, je popravil vedno bolj potrebno. Pri parni in vroči zraku kopeli so regulatorji pri pršilnikih že tako izrabljeni, da človeka navadno polije mrzel curek, ko privleče na toplo. Poleti bi se to še preneslo, medtem ko tak nedostatek lahko v zimskem času nakopije človeku hud prehlad.

* **Slepar pod ključem.** Oblasti so prejemale že dalje časa poročila o brezvestnem postopanju neznanjih ljudi, ki so posebno podeželsko ljudstvo seplearili na prav rafiniran način. Ponujali so namreč razne vrednostne papirje, posebno »ratno štetico« pod goljufivimi pretvezami in tako varali navadne deželane, ki so trpeli mnogo škode. Oblasti dolgo niso imele uspeha. Končno pa je prišel v roke pravice tak brezvestnež, ki mu je policija zaplenila polnomočno za nadaljno prodajanje vrednostnih papirjev in ga bo po končani preiskavi izročila z obtežilnim materialom sodišču. Sleparski potnik je Rudolf T. iz Halož, ki je prepoval kot prodajalec vrednostnih papirjev ljubljansko in mariborsko oblast. Za storjene grehe se bo zagovarjal pred mariborskim sodiščem.

* **Zimska beda.** Poleg zimskega veselja je tudi mnogo zimske tuge in revščine. V mestu, kjer imamo kakor n. pr. danes pomeni 13 stopinj pod ničlo, večkrat tudi po 18 stopinj, ne bo lahko ugotoviti, ali so večji reveži prebivalci razpadajočih barak v Danci kovi ulici ali pa oni mnogostevilni, ki so stlačeni v mokrotnih izbah na dravskem obrežju. Tudi v mestni okolici prinaša mraz mnogo hudega trpljenja. Snoči nam je pripovedoval državni uslužbenec, ki je imel uradne opravke v hišah med Pekrami in Limbušev, v kako strašnem stanju je našel mnogočlansko družino viničarja S. H. Dom te družine, moža, žene in kopice otrok, je sama čumata s kamenitim tlom. Sprejaj je navadni uti podobna veža. Obe teži bolan na postelji, v kotu pa se stiskajo drug do drugega s povitimi nogami, kakor perutnina uboga deca, ki ima pomodrele in ocrnele noge od ozeblin. Ljudje, ki uživajo bogastvo in zimske veselje, naj bi mislili tudi na zimsko bedo.

* **Nerođen strelce.** Josip L. 23 letni posetnikov sin iz Spodnje Male vasi, se je včeraj okoli polnočnega spavil na lastreba, ki si je hotel privoščiti toliko kuro. Lovce je bil tako neokreten s puško, da se je ustrelil v levo roko in si močno poškodoval dlan. Prišel je popoldne sam v mariborsko bolnišnico.

Iz Celja

* **Osebnost.** Prestavljena sta iz Celja v Hrastnik poštna uradnika gđ. Rafaela Knapčičeva, iz Grobelnega v Celje pa poštni sluga g. Fr. Kavčič.

* **Ljudsko vseučilišče.** G. dr. Mejak, odvetniški kandidat v Celju, bo predaval v ponedeljek, dne 9. t. m., »O enakopravnosti med moškimi in ženskimi spoloma.« Po predavanju bo odborova seja.

* **Društvene vesti.** Podporno društvo za revne otroke v Gaberju ima redni letni obč. zbor nocoj ob 19. v gostilni Jugoslovan. — Esperantski tečaj, drugi del se začne v ponedeljek, 9. t. m. v rudarski šoli. Tečaj obiskuje 180 oseb.

* **Občni zbor Celjskega Sokola.** V soboto 7. t. m. se bo vršil občni zbor Celjskega Sokola. Kakor čujemo, se bo tudi odločevalo o tem, ali se naj prične v Gaberju s telovadbo ali ne. Svetovati bi bilo, da obratna dolž zopet več pozornosti Gaberju, ki je danes bolj nemušar kakor pred vojni!

* **Koliko je nemških otrok na celjski mestni osnovni šoli?** Pri vpisovanju otrok v šolo se vedno vpraša starše po narodnosti. V letošnjem šolskem letu je vseh otrok na tej šoli vpisanih 569 in sicer 297 dečkov in 272 deklic. Med temi je nemške narodnosti 25 dečkov in 8 deklic. Prvi razred poseja nemških otrok 7 dečkov in 1 deklica; drugi razred 5 dečkov in 2 deklice; tretji razred 3 dečki in nobena deklica; četrti razred 5 dečkov in 3 deklice; peti razred 4 dečki in 1 deklica in šesti razred 1 deček in 1 deklica. Med temi nemškimi otroki je 7 dečkov in 8 deklic protestantskih. Ključ po nemški šoli je po teh številkah brez vsake podlage.

* **Delovanje mestne knjižnice** v letu 1927 izkazuje naslednje številke: Od otvoritve dne 3. marca 1927 do konca leta je knjižnica izposodila 446 članom 10.560 knjig. Samo v mesecu decembru je izposodila 1684 knjig. Knjige se izposodujejo na 14 dni trikrat na teden, in sicer ob nedeljah od 10. do 12. in ob četrkih in sobotah od 18. do 20. Vpisnina znaša 5 Din, za dijake, učence in vajence pa 3 Din.

NOGAVICE
z žicom
KEJČ

ker so najboljši in najcenejši.

Iz Kranja

— **Ženski odsek kranjskega Sokola** je imel pretekli tork svoj redni občni zbor v Narodnem domu. Zborovanje je vodil mestni območje starostke g. Janko Sajovic, starosta kranjskega Sokola. Med drugim je bila izročena odseku velika diploma za poto dosegene tekmovalno mesto na lanskem pokrajinskem zletu JSS v Ljubljani. Izvoljen je bil naslednji odbor: starostka Marija Kušarjeva, podstarostka Mara Adamičeva, načelnica Mici Pečnikova, odbornice: Pavla Azmanova, Marica Hrovatinova, Angela Košnikova, Leopoldina Krennerjeva, Franja Puceva, Ivanka Soršakova, Olga Savnikova; namestnici Milvana Bratinova in Hani Sajovicve; delegatini v upravni društveni odbor: Marica Gregorčeva in Na dina Kušarjeva.

NOCOJ
GORENJSKI LOVSKI PLES
NARODNI DOM — KRANJ

— **Konec kranjske afere.** Pred dnevi smo poročili vest o neki aferi, v kateri naj bi bil zapleten tudi g. M. G. Sedaj je dr. pravdnostvo v Ljubljani ustavilo kazensko postopanje, ker se je izkazala ovadba kot neosnovana.

— **Glavno tobačno zalogo** za kranjski okraj je vzel z januarjem v zakup trgovec g. Franc Dolenc, ki je otvoril tudi lastno trafikno nasproti župne cerkve. Sedaj imamo na Glavnem trgu kar tri trafike, ker je dosedanj glavni založnik odžal svojo trafiko.

Iz Trbovelj

— **Občni zbor čebelarke podružnice** se bo vršil 6. t. m. ob 9. uri v trboveljski šoli z običajnim dnevnim redom. Vabijo se vsi čebelarji, da se obnega zboru zanesljivo udeležijo.

— **Društvo hišnih in zemljiških posestnikov** bo zborovalo 12. t. m. ob 15. uri v trboveljski šoli. Na zborovanju bo društvo med drugim najodločneje protestiralo proti članu 69 fin. zakona, ki zahteva za vsak prenos lastnine in vsak zakup v ceni 50 km od drž. meje dovoljenje notranjega in vojnega ministrstva.

— **Občni zbor Društva za varstvo otrok** in mladinsko skrb se bo vršil 8. t. m. ob 15. uri v gospodinski šoli na Vodi. Na dnevnem redu je sprememba pravil in volitev novega odbora.

— **Kako plačuje TPD davke.** Zupanstvo je te dni prejelo obvestilo, da je bilo TPD za l. 1927. odpisano na davkih 129.339,82 Din ter da ne prejme občina za l. 1927. nobenih občinskih doklad, ker je prejela radi omenjenega odpisa z 75.080,67 Din preveč. Občina je zaslila s tem v skrajno neprijeten položaj, ker ne bo mogla izvršiti vseh, kar bi morala izvršiti na podlagi proračuna iz l. 1927. Proti letošnjemu proračunu je TPD tudi vložila ugovor, ki jasno dokazuje, kako malo smisla ima T. P. D. za socialne potrebe prebivalstva. TPD. podpirajo pri njenih stremeljih množični tukajšnji radikali, ki se na eni strani bližajo delavstvu, na drugi strani pa podpirajo TPD. Baje so sklenili, da se mora občinski svet razpustiti. V Trbovljah so radikali popolnoma brezpomembni in dvomimo, da bi se našla vlada, ki bi se tem ljudem na ljubo držila razpustiti legalno izvoljeni občinski svet.

Za vse drugo so milijoni,
za reveže ni pare!

Maribor, 2. januarja.

Cerkev naj zidamo! Druhih bolečin v dneh najhujše stanovalniške bede zaenkrat zg. iz Cirilove tiskarne nimajo. Na stolne družin je sicer še brez stanovanja in se slišalo po emosionalnih izjavah, proletarci in inteligenti, drugi zopet žive nakopičeni v barakah in vagonih, v kasarnah, a kljub temu bi radi, iz mesta izprečali milijone za novo cerkev.

Pred par dnevi je takšen socialen misionar milo zastokal v »Slovenec«, da imamo po Mariboru premočeno cerkev in da naj se zlasti kompetentni faktorji pri Magdaleni zganajo ter sezidajo že obljubljeno novo magdalensko cerkev za deseti breg. Očividno so v redakciji »Slovenca« zadnji čas zelo pozabljivi, ker bi se drugače lahko spomnili svoje lastne, se čisto sveže novice, v kateri so dokazovali, kako malo potreba Maribor cerkve, ker so se ob največjih praznikih bale čisto prazne. Da je imel dotični pobožni pisec prav, smo se lahko prepričali celo o božičnih praznikih, ko že prav vsakogar vleče v cerkev velika parada pri božičnih ceremonijah. Po vrh tega so nam letos ad oculis dokazali tudi študentski kapucni, ki spadajo pod magdalensko farno, da prav nič ne rabimo novih cerkev, ker so pustili pred svojim nosom propadati Jožefovo cerkev, ki izgleda kakor strašno staroškova razvalina, pa so si raje sezidali novo palačo in dvorano za katoliška društva in zborovanja, mesto da bi popravili svojo cerkev.

Odbor za zgradbo magdalenske cerkve pa je imel že navoženo opako za novo cerkev, katero so pobožni verniki zastoli zvalili na gradbeni prostor in še drug gradbeni material, sprejeli so že načrt nemškega arhitekta, pa je slavni odbor opoko naenkrat raje prodal, da so jo zazidali v

Pokojniško palačo na bližnjem trgu. Tudi denar s slavno znane veselice v kadetnici tega odbora za zgradbo magdalenske cerkve, o kateri je sivočasno sam »Slovenec« tako ganljivo poročal, kako so se na večer parčki izgubljali v veselčnega prostora v vabljive temne gozdne stezice, je plodno naložen. Lahko bi vsaj s tem denarjem olepšali in popravili magdalensko in kapucinsko cerkev. Pa nič! Kar novo cerkev, ki bo stala gotovo milijone, naj Mariborčani zidajo, čeprav »Slovenec« sam pravi, da nam je še teh par cerkva preveč. Raje več srca za reveže in notranje mesto zunanje pobožnosti!

Za ilustracijo mariborske bede naj samo navedemo:

V Mariboru imamo pri občini poseben socialni odsek, imamo celo vrsto socialnih društev in drugih podobnih človekoljubnih organizacij. Imamo tudi mogočno organizacijo krščanske ženske zveze, ki ima menda par tisoč članic, imamo še posebno žensko društvo »Kolo-sester, Rdeči križ itd. Vse te organizacije bi radi v dneh trde zime opozorili na ubogo deklico, ki stanuje menda v neki predmestni občini. Je po znanosti sodeč okrog 14 let stara ali morda nekaj manj in prihaja včasih v mesto po Aleksandrovi cesti na dveh berglah, ker ima samo eno nogo. Drugega pa je devoljka krepka, zdrava, izredno lepa in miloga lica. Lepih las in tudi druga noga je od narave obdarjena z vso smetritjo in lepoto, kakor si jo moremo le želeli.

In vendar še do danes ni bilo nikogar, ki bi se spomnil tega čednega, a revnega dekleta, ki kaže izredno milino in fino obnašanje v vsej svoji pojavi. Kako vse drugače bi bilo tej deklici, če bi se našla karitativna družba, ki bi ji kupila primerano protezo za manikajočo nogo, katero je izgubila že davno, po bogve kakšni nesreči. Vsa drugačnja bi bila bodočnost te deklice in njeno notranje življenje, če bi lahko odvrzla okorne berge in hodila »z obema nogama«, morda samo še z oporo ene palice in se še izučila kakšnega poklica! Ne bomo iz obzirnosti obirneje govorili. Deklico pozna gotovo vse graško predmestje in če so naše humanitarne organizacije res zaradi humanitete, bodo zlasti ženske gotovo storile svojo srčno dolžnost.

Na nekem oglu prodaja časopise ob dežju in snegu in ko škriplje pod nogami mraz, bedni pohabljenec, ki ga tudi vsi poznamo, na tudi ob najhujšem mrazu ni imel niti tople sukanje. Kaj bi v vsem mestu ne bilo najti tudi za tega toliko, da ga običemo, — že zaradi tuičev, ki hodijo skozi Maribor na tem najprometnejšem prostoru? Saj vemo, da bede nikdar ne bomo odpravili, a vsaj najbolj občutne rane bi že lahko sproti lečili, ko že toliko govorimo in debatiramo o socialnem delu.

Komedijski zmešnjav z ločitvami in porokami

Vzorno delovanje dobrega dušnega pastirja.

Ze od l. 1925. dalje — tako pripoveduje »Politika« — so pričele pravoslavne Duhovne misli sodišču v Beogradu prihajati pritožbe zaradi nekega svečenika, ki v svoji župniji izvršuje poroke ne glede na cerkvene predpise in državne zakone. Kakor je razvidno iz predloženih pritožb, ne upošteva ta dobri pastir niti cerkve niti države. On poroča in ločuje oženjene moške in poročene ženske, da nastajajo zmede, v katerih sploh ni mogoče spoznati, kateri moški in katera ženska spadata skupaj v zakonski jarem. Samo par primerov:

Draginja Buličeva v Sumadiji se je poročila l. 1912. z Dragojem Gvozdenom, toda že čez 15 dni je pobegnila izpod njegove strehe. Dragoje se je pri tožil napram svečeniku, in mu predložil tožbo za ločitev zakona. Ločitveni postopek je bil uveden, a še ni zaključen. Potemtakem je torej brak še veljaven. Navzlic vsemu temu pa je ta zgledni dušni pastir v skrbah za svoje ovčice našel Dragoju drugo ženo ter ga 1920. poročil z Draginjo Gjuričevno. In tako torej ima Dragoje Gvozden dve zakoniti ženi, dve Draginji.

Da pa bi bil volj sit in koza cela, se je dični pop pobrigal nato tudi za prvo Dragojevo ženo in ji našel novega ženina Stevana Rodiča in ji poročil v avgustu 1923.

Toda stvar se s tem ni razpletla, temveč nasprotno, še bolj zamotala. Dočim je Dragoje ostal v zakonu z drugo ženo, a prvo mu je pop navezal na druga, se je novi zakonec Stevan Rodič znašel pod kislim grozdem, ker je tudi on že imel popolnoma zakonito ženo Maro, ki pa mu nikakor ni bila všeč. Vsekakor se je Stevan Rodič odločil za svojo novo gospodinjico, a prvo poročeno ženo, ki pa ni bila ločena, je stavil popu na razpoložanje...

Vsekakor pa dobri dušni pastir ni

prišel v zadrego. On je tudi Mari, zakoniti ženi Stevana Rodiča, našel novega moža, nekega Milana Gjukica. Poročil ju je 5. februarja 1923. In tako dalje...

Ni še ugotovljeno, ali ta dušni pastir zahteva običajno ali kako izredno takso za takšne poroke. V ostalem pa je to postranska stvar. Glavno je, da cerkvena oblast tolerira bigamijo in da zaradi tega še nikogar ni zbolela glava. Može, ako ste se naveličali svoje boljše polovice, ne vlagajte tožb za ločitev zakonaj Ceneže, hitreje in lažje pridet do druge žene, ako se prilavite temu dičnemu popu. Pa če tudi plačate kakšno višjo takso, se vam bo ta stvar vseeno — izplačala.

Dve krvavi žrtvi slovenskega rudarja na Hrvaškem

V selu Vojakovcu pri Križevcih se je odigrala predčerašnjim krvava drama, v kateri je ugasnilo mlado življenje, a drugo se še bori s smrtjo. Drama se je odigrala pod vplivom alkohola, ki je tako strašno in brutalno prevladalo dvojico mladih ljudi, da sta drago plačala svojo razposajenost. O žalostnem dogodku nam poročajo:

Dvojica delavcev v rudniku »Donjaru« v selu Vojakovcu, in to Franjo Prosenc iz Peči v Sloveniji in Lovro Crlen iz Sokolovca pri Koprivnici, sta se sprla in nato stšla s pijanima delavcema Mijom Lončaričem iz Mučine reke in Stjepanom Čukovićem iz Sokolovca. V pretepu je delavec Prosenc zagrabil nož in vsekaj v njim navprvo Lončariča v levo nadlahtje in v desno lopatico, da se je ta takoj nezavesten zrušil na tla in čez nekaj časa izdihnil. Pretep je trajal še dalje ter je Prosenc po tem krvavem činu z okrvavljenim nožem navalil na delavca Čukovića ter ga zabolal v desno ramo, v desno lopatico in v tilnik. Čuković se je prav tako zgrudil nezavesten na tla, vendar se še nahaja pri življenju v bolnici v Križevcih, kjer se bori s smrtjo.

Mortice Prosenc, ki je bil pri popolni zavesti, se je s Crlenom vred sam javil oržnikom, vendar je poprej odrgel krvavi nož, da ga doslej še niso mogli najti. Izjavil je, da je prišel pokojni Lončarič popolnoma pijan z istotako pijanim Čukovićem mimo rudnika, kjer je stal skupno s Crlenom in da sta ga Lončarič in Čuković nenadoma napadla, naker je v obrambi moral potegniti nož. Isto izjavlja tudi ulegov tovariš Crlen. Oba so odgnali v preiskovalni zapor v Križevcih.

Sport

Dve novi zmagi Hajduka na Malti

Naš državni prvak Hajduk, čigar start na Malti, kakor smo že poročali ni bil ravno najboljši, je kmalu prišel v pravo formo. O prvi njegovi zmagi 5 : 1 proti reprezentanci angleške artiljerije so naši čitatelji že obveščeni.

Sedaj prihaja vest o dveh novih zmagah. Prvaka Malte FC Florian je Hajduk po kratki in efektivni igri porazil s 5 : 1, a tudi letošnji pokalni zmagovalac Saint Georges je moral občutiti lepe nogometne zmoglosti našega prvaka. Saint Georges je bil poražen z 0 : 5. Preko 10.000 gledalcev je prisostvovalo drugi tekmi, po kateri je občinstvo na ramenih odneslo Hajdukovce z igrišča.

S to tekmo je bila končala turneja Hajduka na Malti, ki je končala z goliferenco 19 : 6 za Hajduka. Vendar pa so malteški sportisti krogli z ozirom na zadnje zmagaj zaprosili Hajduka, naj ostane še do petka, naker je Hajduk pristal. Splečani bodo v petek morali absolvirati pač najtežjo nalogo, igrali bodo proti reprezentanci Malte. Upamo, da bodo tudi na tej tekmi uspešno zastopali jugoslov. nogomet.

Izbirne smuške tekme za udeležbo na olimpijadi

Jugoslovenski zimskosportni savez, smuško tehnični odbor priredi dne 15. t. m. v Kranjski gori javno izbirno tekmo za vse one, ki se želijo udeležiti smuških tekem na olimpijadi v St. Moritzu, Proga ca 20 kilometrov.

Razen te tekme se bo vršila še interna poskusna tekma na 40 — 50 km dolgi progi v času okrog 20. januarja t. l. in smuška tekma za državno prvenstvo dne 29. januarja v Bohinju. Na podlagi rezultatov na omenjenih tekmah in po predlogu gosпода ing. Hanssena bo tehnični odbor definitivno sestavil državno smuško reprezentanco.

Prijavnine ni. Prijave vseh onih smučarjev, ki se ne udeležujejo olimpijskega treninga v Kranjski gori sprejema do 13. t. m. tajnik smuško tehničnega odbora g. Fr. Kopriva, Ljubljana, Gledališka 3. (palača Trboveljske premogokopne družbe).

TK Skala priredi na praznik 6. t. m. izlet v Grosuplje, vezan s tečajem za začetnike in manj izvežbane. Snežne prilike ugodne. Odhod z vlakom ob 7.33 z glavnega kolodvora. Povratak v Ljubljano ob 20.20. — Odbor.

Mladinska smuška tekma določena za 6. t. m. se vsled neugodnih snežnih razmer preloži na poznejši čas. — JZSS.

Jugoslov. zimskosportni savez. Smuško tehnični odbor. Danes ob 18. urah sestanek tehničnega odbora v damski sobi kavarne Emona. — Načelnik.

VERIŽNIK.

— Zdej se moram še dvakrat nastavit, da me povozijo avtomobil, pa si bom lahko kupil avto.

DOBER ODGOVOR.

Snubac! Ne morem vzeti vaše hčerke, ker sem brezposeln.

Bodoči tast: To nič ne de, dragi moj. Z njó boste imeli dela čez glavo.

NA POKOPALIŠČU.

Na nekem grobu stoji križ z napisom: Moje solze te ne zdramijo iz večnega sna in zato plačem.

Gospodarstvo

Specijalizacija in reorganizacija statistike zunanje trgovine

Dobri statistični podatki o naši zunanji trgovini so velike važnosti ne samo za informacijo gospodarskih krogov, temveč tudi za trgovinska pogajanja s posameznimi državami. Pri pogajanjih so se ponovno opazile znatne, včasih celo frapantne razlike med podatki naše statistike ter podatki dotičnih držav, in to ne samo glede izvoženih in uvoženih količin, temveč tudi glede vrednosti. Te razlike so že večkrat znatno otežile potek pogajanj.

Ko je v jeseni generalna direkcija carin pevala gospodarske zbornice, da ji sporočijo, kateri izvozni in uvozni predmeti naj se v statistiki odvojeno izkažejo, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani potom pisemne ankete zbrala tudi material za reorganizacijo naše statistične službe, ter je generalni direkciji carin predložila obširno spomenico, v kateri so bili poleg liste predmetov, ki jih je treba v statistiki specificirati, predložiti tudi konkretni predlogi glede reorganizacije statistične službe.

Izpolnjevanje statističnih prijav se ne sme smatrati kot paralelni nepotrebnosti ali brezposelnosti administrativni posel. Carinski uradniki bi se morali popolnoma zavedati važnosti statistične službe ter isto vršiti najskrupuloznejše. Zbornica je zato predlagala, da se pri glavnih carinarnicah I. reda organizira posebna služba za statistične svrhe.

Posebna pažnja bi se morala posvetiti označevanju izvorne, odnosno namembne države, kajti v pogledu razdelitve našega izvoza in tudi uvoza je naša statistika skrajno netočna. Mnogo je primerov, da se blago ekspedira na gotova inozemska specifijska podjetja v svrhu nadaljnje odpreme. Tako je mnogo blaga označeno v statistiki kot izvoženega v Italijo ali Avstrijo, dejansko pa je bilo preko Italije, odnosno Avstrije izvoženo v druge, predvsem oddaljenejše države, katere udeležba v naši zunanji trgovini je potem po naši statistiki mnogo manjša, kakor pa je dejansko. Tudi imajo naši gospodarski krogi poseben interes na tem, da se posebno vodi statistika uvoza in izvoza na predelavo, ki je od leta do leta večji.

Zelo netočno sliko nam daje naša statistika tudi glede vrednosti blaga. Vrednost našega izvoza je gotovo večja, kakor pa je izkazana v statistiki. V tem pogledu se zelo površno postopa, čeprav je nam statistika naše zunanje trgovine po vrednosti služila kot baza za presojo naše trgovinske in plačilne bilance. Pogosto se za preračunavanje vrednosti vzame vrednost po cenovniku za zavarovanje valute in se tudi ne računajo vsi s prevozom do meje nastali stroški. Posebno površno se postopa pri poštno - carinskem prometu, ki je po količini in vrednosti znaten. Ker pri paketih izpod 1000 Din stranka ni dolžna za carinjenje predložiti računa, nastanejo v tem pogledu velike difference. Če računamo, da prejmemo naše carinarnice dnevno okrog 2000 takih paketov, potem ni vseeno, če znaša povprečna vrednost takih pošilk 200 ali 1000 Din. Razlika lahko znaša na leto 480 milijonov Din. Predpisi glede posebnih odborov za cenitev takih pošilk se zaradi pomanjkanja časa ne izvajajo.

Pri izvozu se carinski organi, odnosno deklaranti običajno poslužujejo cenovnika za zavarovanje valute, ki pa ne more služiti za merilo vrednosti izvoženega blaga. Taki podatki so vedno za 10—20 % nižji od elektrivne vrednosti.

Posebno je treba tudi označevati izvoz v kolonije in dominijone, odnosno v vse teritorije, ki so v carinskem pogledu avtonomni.

Pred dnevi je bil v »Službenih Novinah« objavljen razpis finančnega ministra, ki daje nova navodila glede zbiranja statističnih podatkov naše zunanje trgovine. V tem razpisu je navedenih okrog 400 izvoznih in uvoznih predmetov, katere je treba v statističnem pogledu posebno voditi in tudi posebno prijaviti. Kakor je dalje iz tega razisa razvidno, je generalna direkcija carin pri sestavi teh navodil večinoma upoštevala predloge Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. V bodoke bomo imeli 8 samostojnih statistik, in sicer: 1.) statistiko uvoza; 2.) statistiko izvoza; 3.) statistiko prevoza; 4.) statistiko uvoza blaga na predelavo ali popravilo; 5.) statistiko izvoza blaga na predelavo ali popravilo; 6.) statistiko uvoza domačega blaga, ki se vrača po predelavi ali popravilu; 7.) statistiko izvoza tujega blaga, ki se vrača po predelavi ali popravilu in 8.) statistiko uvoza domačega blaga, ki se vrača iz inozemstva neprodano.

Navodila nalagajo dolžnost uradnim organom, da obračajo posebno pažnjo ugotovitvi izvorne ali namembne države, ter vrednosti izvoženega ali uvoženega blaga. Pri uvozu kakor tudi izvozu se ima deklarirati, odnosno izračunati vrednost blaga z vsemi stroški, nastalimi zaradi prevoza do meje. V primerih, kjer obstoja dvom, je treba vrednost komisijončno ugotoviti. Tudi za lhotapljenjo blago je treba ugotoviti vrednost. Pri vračanju blaga na predelavo ali popravilo je treba prijaviti višek vrednosti, ki je nastal zaradi predelave ali popravila. Glede uvoza reparacijskega blaga se ima voditi posebna statistika. Tudi imajo carinarnice v lukah točno zaznamovati količino in vrednost preko luk uvoženega ali izvoženega blaga, ki se carini v notranjosti države. Statistične prijave imajo služiti namo statistiki; za davčne svrhe pa se ne smejo uporabljati.

— **Vinski razstavljajci** za II. oblastno vinskoro razstavo v Ptuj se pozivajo, da gotovo do 12. t. m. vpošljejo svoja vina na razstavnico v Ptuj, kjer se vina sprejemajo v Društvenem domu. Kdor nima buteljke, naj vpošlje vino v drugih steklenicah, da razstavljeni odbor prekrbi buteljke. Kdor neče vpošlati šest buteljk od ene vrste, naj vpošlje vsaj tri. Prijavnice se sprejemajo še do 5. januarja. Kdor se torej še ni prijavil, naj to nemudoma stori. Priporočati je, da se letos razstavi vsaj še enkrat toliko vina kakor lani, da bodo letošnja dobra vina služila vinogradnikom in vinskim trgovcem za reklamo za druga leta, ko bo kakovost slabša. — Kdor do 5. t. m. ne bo izvršil prijave, ne more biti imenovan v katalogu. Opozorjamo, da je zanimanje vinskih kupcev za

plujsko oblastno vinsko razstavo zelo veliko, zaradi česar je treba, da so priprave točne in čim prej dovršene.

Borze

4. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Narodna banka je interverrirala predvsem v devizah na Curih in Dunaj. Tečajji so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem elektnem tržišču je vojna škoda ostala dalje čvrsta. Promptna se je trgovala po 418, za februar pa po 381. Med bančnimi papirji je popuščala Eskomptna, ki je bila zaključena po 86 in se je ob zaključku borznega sestanka nudila po 83. Industrijske vrednote so ostale popolnoma tnamarjene in brez zaključka.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.525 — 13.555 (13.54). Curih 1092.9 — 1093.9 (1094.4). Dunaj 7.996 — 8.026 (8.011). London 576.4 — 577.6 (276.8). Newyork 0 — 56.64. Praga 167.65 do 168.45 (168.05). Trst 288.75 — 300.75 (289.75).

Zagreb. Dunaj 7.996 — 8.026. Berlin 13.525 do 13.555. Budimpešta 9.945 — 9.975. Milan 298.89 — 300.89. London 276.4 — 277.2. Newyork 56.388 — 56.738. Praga 167.65 do 168.45. Curih 1092.9 — 1093.9.

Beograd. Pariz 222.98 — 224.98. London 276.4 — 277.2. Newyork 56.55 — 56.75. Praga 167.65 — 168.45. Dunaj 7.995 — 8.025. Budimpešta 9.915 — 9.945. Berlin 13.545 do 13.525.

Dunaj. Beograd 12.46875 — 12.50875. Berlin 168.67 — 169.17. Budimpešta 123.65 do 123.95. Bukarešta 4.35625 — 4.37625. London 34.5050 — 34.6050. Milan 37.88 — 37.48. Newyork 706.05 — 709.15. Pariz 27.8175 do 27.9175. Praga 20.93825 — 21.01625. Curih 136.45 — 136.95; dinarji 12.37 — 12.443.

Curih. Beograd 9.1375. Berlin 123.60. Newyork 518.025. London 25.28125. Pariz 20.385. Milan 27.375. Praga 15.85. Budimpešta 90.625. Bukarešta 3.20. Sofija 8.735. Varšava 53.10. Dunaj 73.20.

Trst. Beograd 33.25 — 33.55. Dunaj 264.50 do 270.50. Pariz 55.85 — 56.25. Praga 74.85 do 74.65. London 92.25 — 92.45. Newyork 18.87 — 18.93. Curih 394.50 — 396.50; dinarji 33.10 — 33.60.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0. Ljubljanska kreditna 135 — 0. Kreditni zavod 160 — 0. Veveče 135 — 0. Kranjska industrijska 370 — 0. Ruše 265 — 280. Slavonska 56 — 0. Sežir 125 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 418.5 — 419.5, kasa 418.5 — 419.5, za januar 414 — 416, za februar 301 — 392, investicijsko 88 — 86.25, agrarne 53 — 53.5; banč Eskomptna 81 — 83, Poljo 18 — 20, Kreditna 90 — 93, Hipo 37.5 — 38, Jug 96 — 96.5. Ljubljanska kreditna 135 — 138, Pralbedion 875 — 880; industrijske: Drava 560 do 570, Sečera 365 — 570, Gutmann 215 do 220, Slavske 105 — 0, Slavonija 12—13, Union Osijek 280 — 280, Tvorina vagonov 22 — 38, Veveče 135 — 140, Trbovlje 455 do 475, Dubrovačka 418 — 425, Isis 49 — 50. Beograd. Vojna škoda 417 — 418, za januar 416.5 — 417.5.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (4. t. m.)

I.e.s.: Tendence mirna. Zaključek ni bilo. Popravljevanje je za hrastove prage (1.80 m × 10-20 in 1.50 m × 10-13 in), dobava v februarju in za borove brzojavne droge 8, 9, 10, 11 in 12 m, največ 9 in 10 m, 13 do 15 cm premera na vrhu, dobava v aprilu. Deželni prideliki: Tendence za žito čvrsta. Cena turščice se je nekoliko dvignila. Zaključena sta bila 2 vagona pšenice. Nudi se pšenica (78/79 kg, 2 %), slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni; baška po 345.5 — 347.5, sremška po 345 do 347.5, slavonska po 342.5 — 345; turščica (slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dni); baška, stara po 275, nova, umetno sušena po 270, času primerno suha po 365 (po mlevski tarifi je cena za 4.5 — 5 Din nižja); oves: baški, zdrav, rešetan, slov. postaja po 300; moka: baška 0.02, too Ljubljana, plač. po prejemu po 500.

Zivinski sejem v Ljubljani (4. t. m.) Friganjih je bilo 190 konj, 104 voli, 50 krav, 16 telet in 29 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 25 konj, 39 volov, 24 krav, 10 telet in 13 prašičkov za rejo. Promet je bil glede na zimski čas še precej živahen. Za inozemstvo se ni kupovalo. Cene za kg žive teže: voli I. 8.50, II. 7, III. 6.50, krave do bele 5—6, krave klohasarice 3—4, teleta 10—11 Din; konji po kakovosti 1000—4000 Din, prašički za rejo po 200—300 Din za komad.

Xenosadska blagovna borza (4. t. m.) Pšenica: baška in slavonska, 77/78 kg, 2 % 302.5 do 312.5; banatska, 78/79 kg, 2 % 300 do 310, sremška, 77/78 kg, 2 % 297.5 — 307.5; promet 8 vagonov; turščica: baška, stara 225 — 230; baška, nova 215 — 225; baška, sremška in banatska, za januar 220 do 227.5; za marec — april 235 — 245; za april — maj 240 — 247.5; promet 23 vagonov.

Cene sirovini kozam v Mariboru. Na mariborskem trgu se prodajajo sirove kože po naslednjih cenah: goveje 16—20, telečje 25, svinjske 10—13 Din za kg, konjske 60 do 150 Din za komad.

Dunajski svinjski sejem (3. t

Iz življenja in sveta

Coolidgevi nameni

Sedanji predsednik Združenih držav je že večkrat izjavil, da se bo odpovedal političnemu delovanju. Sedaj, ko se bliža konec njegovega predsedovanja, se bavi ameriški listi z vprašanjem, kakšnemu poklicu se bo potem posvetil, kajti Coolidge je še mlad, šteje komaj 55 let in se čuti še v polni posesti svojih sil. On sam pravi, da se namerava posvetiti pisateljevanju. Ker si je prihranil od svoje plače kakšnih 400.000 dolarjev, ni nevarnosti, da bi kdaj ob tem poslu kruha stradal — tudi če ne bi reflektiral na honorarje, kar se pa gotovo ne bo zgodilo. Odprta pa mu je še druga pot. Nekatere velike odvetniške tvrdke ga skušajo pripraviti do tega, da bi vstopil v njihovo službo, čeprav je znano, da kot odvetnik ni nikoli posebno blestel. Gre za ime. Njegovi najozoj priatelji pa zagotavljajo, da se Coolidge ne bavi s takimi nameni. Njegova želja je ta, da bi odšel med vermontske griče (v Massachusettsu) uživati v miru svoja stara leta in napisati od časa do časa kakšen članek. Seveda, s 400.000 dolarji prihrankov...

Konec abecednikov?

Pisalni stroj vedno bolj izpodriva rokopis in kakor vse kaže, ni več daleč čas, ko ljudje sicer ne bodo analifabetje, a vendar ne bodo znali pisati. Angleški listi beležijo, da namerava vlada uvesti v ljudske šole, in sicer že kar v prve razrede obilgato poučevanje strojeписа. Kakor hitro bo deca za silo obvladala abecedo, bo dobila v roke stroje in namesto, da si bo prste in papir mazala s črnilom, bo raje klepala po klaviaturi pisalnega stroja. Pametna ideja, samo... ali ni nekoliko prezgodaj uvajati strojev, če v prvi razred?

Pokop ciganskega kralja

V Parkanu je nedavno umrl kralj slovaških ciganov, širok slovaških in čeških dežel znani muzikant Horvat. Mož je bil zelo bogat in je tudi imel velik ugled. Vest o njegovi smrti se je razširila z bliskovito naglico po deželi in od vseh strani so prihili cigani na pogreb, ki je bil velikanski. Poleg slovaških in čeških ciganov so poslali svoje delegacije tudi ciganski rodovi iz Rumunije in Madžarske, kjer je bil Horvat znan in priljubljen.

Truplo mrtvega ciganskega kralja so najprej ovili s srebrnim brokatom, potem pa so ga položili v rakev iz ebrenovine. Kot simbol moči, katero je predstavljal, so mu dali v roko bič. V krsto so mu dali še steklenico starega vina in žganja, s katerim bo na onem svetu lahko postregel svojim prijateljem in znancem, kadar jih sreča.

Pogrebni spreved je bil zelo pester. Na čelu pogrebcev je jahalo sto ciganov na rjavih konjih, za krsto so šli sorodniki in 30 ciganskih godb, ki so svirale vso pot do pokopališča. Udeleženi

«Prosim ognjal»

V Londonu je zapadel visok sneg in športniki, še bolj športnice prihajajo na svoj račun pri drsanju in smučanju. V odmorih pa se dobro prileže cigareta.

Pismo

Iz dnevnika samotnega človeka.

Ko sem prišel domov, je bil po sobi razlit hladni mrak. Na zahodu je gorelo nebo. Na notranjskih hribih je ležala tista dobra, sinja utrujenost, ki pred jesenskimi večeri naznanja jasne noči, tista onemogla sinjina, ki je po izgubljenem, zavrnjenem dnevu kakor dobra beseda neznanega človeka — neznanu ljudje vedo najbolje dobre besede.

Vsak večer se je domislim. Vsak večer. Prav za prav ne vem, od kod in kako.

Te minute ob solnčnem zahodu so tako težke. Do tega trenutka je človek živel in ure so udarjale prazen, nesmiseln čas: zdaj na drsi solnce za obzorje, vse je za teboj, noč in vse še pride. Zdi nimaš ničesar. Samo srce ti še biče, v gluh prostor gorijo kakor planova luč ob cesti, brez povpraševanja po smislu in brez odgovora. Sam. Moj bog, kako sam, kako brez vsega! Ena sama misel kriči iz človeka, toda njen krik je zaman, kakor če bi sirena lad-

cev zadnje Horvatove poti je bilo na tisoče in cigani so znali napraviti red ter so pustili druge pogrebce šele potem za krsto, ko se je zvrstilo vse, kar spada med njihov rod po imovitosti in ugledu.

Misterijozno drevo

«Timesov» dopisnik v Transvaalu poroča, da se poljedelsko ministrstvo južnoafriške Unije že več mesecev zaman trudi, da bi klasificiralo neko tajinstveno drevo, ki raste v severnem predelu distrikta Middleburga, na pol poti med Pokwanijem in Schoonoordom. Naloga je tem težja, ker je to drevo edino svoje vrste. Domačini ga nazivajo «hlare seset sevego». Poslušajte: «hlare seset sevego», kar pomeni «drevo, ki ga nihče ne pozna».

Zato je razumljivo, da se je kmalu storila legenda, katere glavni junak je drevo «hlare seset sevego». Poslušajte:

Pred davnim, davnim časom — pred sto in petdesetimi leti nemara —, pripovedujejo domačini, je živel v deželi kaširja Kasirja poglavar plemena Makadikoe po imenu, ki je bil bolan, zato ga je njegov mlajši brat pregnal iz dežele. Makadikoe je odšel in odpoto-

val na sever. Medpotoma je naletel na neko plemo, ki ga je prosil pomoči. Obljubil jim je, da jim bo dal doma koze, tako velike kakor so «koodosi» (južnoafriške antilope), če mu pomorejo, da si zopet pridobi svojo čast in deželo.

Kmalu nato se je Makadikoe s svojimi novimi prijatelji vrnil domov, ubil brata in vse moške prebivalce, nato pa je z njihovimi ženami in otroci in prijatelji osnoval plemo Moahlasov, samega sebe pa oklical za poglavarja. Potem je svoj narod sklical na sestanek blizu vasi, ki se danes imenuje Maserumula, in mu je tako-le govoril:

«Jaz sem Makadikoe, poglavar, največji poglavar. V znak mojega poglavarstva in moje moči vam darujem drevo, kakršnega prebivalci moje dežele še niso videli. In povem vam: Makadikoe bo rastel s tem drevom.»

In poglavar je zasadil drevo, o katerem nihče ni vedel, odkod je prišlo, in to drevo je postalo sveto vsem članom plemena in nihče se ga nikdar ni drznil dotakniti.

Taka je zgodba o misterijoznem drevu v Južni Afriki. Danes je to drevo visoko deset metrov in je že docela posušeno.

Lindberghov sprejem v Mehiki

Fotografski posnetek slavnostnega sprejema, ki so ga prebivalci Mexica priredili zmagovalcu Atlantika, polkovniku Charlesu Lindberghu (+) po njegovem senzacioznem priletu iz Washingtona v Mexiko.

Minister, ki kida sneg

V Budimpešti je minister za socialno politiko dr. Vaszo, ki je v zasebnem življenju duhovnik, in celo duhovnik precej visoke stopnje, namreč prošt. Pred nekaj dnevi so se gospod prošt peljali med svoje volilce. Deputacija je namreč ministra prosila, naj pride med svoje, da jim bo poročal o političnem položaju in da bo obenem zanje molil.

Avtomobil je zdrdral po budimpeštanskih ulicah, toda jedva je prekoračil mestno mejo, je začel v gost snegu metati. Šofer je pridno pogajal, prišel pa ni daleč. Vozilo je naposled obtičalo v snegu in šofer in prošt sta morala prijeti za lopate ter skidati sneg, da je mogel avto naprej. Sedem debelih ur sta si na ta način pomagala in delala pot, slednjici pa sta uvidela, da je njun trud brez uspeha in sta orodje odložila ter se vrnili nazaj v madžarsko prestolnico, kjer se je prošt zaklaj, da ne pojde več na agitacijo v tako hudi zimi.

Mednarodni šahovski turnir v Hastingsu

Iz Londona poročajo, da so se prijavili k mednarodnemu šahovskemu kongresu v Hastingsu izmed inostranskih igralcev Tartakower, Colle, Steiner in Knocke, izmed angleških Yates, Thomas, Buerger, Normann, Michell in Sergeant. Za Steinerja in Knockeja ni gotovo, če bosta dospela še pravočasno (kongres bo trajal do 8. jan.), ker ju zadržuje v Ostendu viharno morje, da se ne moreta vkrcati v prvem krogu, v kateri sta med Sergeantom in Michellom remis, Yates je potolkel Colleja, partija Tartakower—Thomas je bila prekinjena.

Poroka v ječi

Na božični večer se je izvršila v budimpeštanskem preiskovalnem zaporu poroka med laškim odvetnikom Paulillom in plesalko Cesarinjevo. V bližnjih dneh bo sledila na intervencijo papeževnega nuncijs v Budimpešti tudi cerkvena poroka. Paulillo in Cesarinjeva sta bila prijeta radi ponarejanja čekov in bosta po končani preiskavi izročena italijanskim oblastim.

Tutankamnov grob

Howard Carter, vodja izkopalnih del v Tutankamnovem grobu, se je podal v Lukso, kjer namerava odpreti doslej še neraziskano četrto grobno dvorano. Upa, da bo našel v njej nove zaklade, Carter je prepričan, da obstoji poleg dosedaj odkritih dvoran še ena, peta.

Loja Fullerjeva

V Parizu je umrla Loja Fullerjeva, izumiteljica serpentinskega plesa in nekoč sama znamenita plesalka. Rodila se je v Chicagu in si je izbrala prvotno igralski poklic. L. 1890. jo je neki ameriški impresarij v Londonu angažiral za Ameriko, kjer bi nastopila v nekem dramskem delu kot hipnotizirana vdova. Cisto slučajno si je izbrala za prvi nastop dolgo svileno obleko, ki se ji je ovijala okoli telesa in dala njenim kretnjam v magični luči odrskega reflektorja potezo nečesa čudovito lahkega in nadzemeljskega. Doživela je gromovit aplavz, dvajsetkrat je morala ponoviti sceno, v kateri se je tako prikazala — serpentinski ples je bil izumljen. Pozneje ga je izdelala čim dalje bolj. Skrivnost njenega uspeha je bila prav za prav v tem, da je bila odeta v preveč dolgo

oblačilo, kakor triumfirajo moderne plesalke s prekratimi. Bila pa je tudi kot ženska zelo prikupne narave, zelo naobrazena in dobronarčna. Na Dunaju je pomagala do zmage svoji poznejši tekmovalki, takrat še mladi in malo znani Izadori Duncanovi.

Narod pesnikov

«Schillerheim-Bauverein» v Karlsruhe je nedavno razpisal več nagrad za rešitev te-le «težke» naloge:

- 1.) samostalnikov,
 - 2.) glagolov in
 - 3.) pridevnikov
- vsebuje Schillerjeva «Pesem o zvonu». Res, posnevanja vredno!

Težko vprašanje

V Chicagu se vrši, te dni sodna obravnava, katere izid pričakujejo vsi z napetostjo.

Zdravnik dr. Martin Schupmann je pustil umreti triletno deklico, ker se ni mogel odločiti, da bi ji pomagal z operacijo, ki bi ji sicer ohranila življenje, a bi ji istočasno naprtila slaboumnost, gluhost in nemost. Otrok je prišel na svet s spačeno glavo in je počasi odmiral; z odstranitvijo neke lobanjske kosti bi to hiranje prenehalo, a bi se pokazale gori omenjene posledice. Otrokova stariša sta Schupmanna prvotno prosila, naj operacijo izvrši, končno pa so se njegovim razlogom vdal. Dr. Schupmann je izrekel v svojem zagovoru, da bi morali takšne stariše zavoljo njihove junaške odločitve rajši pohvaliti nego obsojati.

× Avstrijci se odpovedujejo pivu. Neka dunajska statistika navaja, da se potrošnja piva v avstrijskih deželah v zadnjih mesecih čedalje bolj krči. Vzrok temu so visoki davki, ki so mnoge pilske razvalence te-

meljito iztrezile ter jih odvrnile od priljubljene pijače. Na Dunaju je konzum piva nazadovol za 13 odst., v nekaterih drugih deželah pa celo od 22 do 37 odstotkov. Nazadovanje pa s tem še ni končano. Potrošnja se še vedno manjša in avstrijske pivovarne si že delajo skrbi, kaj bo z njihovo eksistenco, če pojde v tem pravcu naprej.

× Tekma lepotic na Španskem. Letos na jesen bo v Sevilji na Španskem razstava lepotic. Razstavo prireja španska vlada, ki poziva na tekmo posebno dekleta in žene latinske rase. Kakor se čuje, bodo na tej razstavi posebno številno zastopane latinske države Južne Amerike. Stroške za razstavo pokrije španska vlada.

× Zavoljo enega slabega reda. Iz Bialystoka na Poljskem poročajo, da je dijak Mukiewicz na tamkajšnji trgovski šoli ustrelil neko svojo učiteljico, kar mu je dala slab red. Sodišče ga je obsodilo na 10 let težke ječe.

Če pride tašča v posete...

«Lepo je to, da mi želiš zdravja in mi voščiš dolgo življenje!»
«Veste, papa me je natepel in iz jeze sem njegove besede — obrnil!»

Naši onstran granic

K razpustu „Istarske Posojilnice“ v Puli

c. d. — V Istri, 3. januarja.

V noči od 29. na 30. decembra pr. l. se je dogodil drzen vlom v «Istarsko Posojilnico» v Puli.

«Istarska Posojilnica», največji naš denar ni zavod v Istri, je imela v nekdanjih časih svoje prostore v pulskem «Narodnem domu». Ker so leta 1920 fašisti požgali tudi ta «Narodni dom», se je zavod nastanil v svoji lastni hiši, skromnem enonadstropnem poslopju v ulici Badoglio št. 9 v Puli. V četrtek, 29. decembra, zvečer ob 7. je posojilnični uradnik Kostetič s pomočjo sluga Kristofica zaklenil vrata v posojilnične prostore in odšel. Sluga je potem še pogledal po gorenjih prostorih, zaklenil tudi tamkaj, zaklenil potem še hišna vrata in odšel v svoje podstrešno stanovanje.

Ko je naslednjega jutra Kristoficeva žena prišla v pritličje, da bi odprla hišna vrata in osnažila posojilnične prostore, je našla hišna vrata zaprta, toda samo s ključem. S ključem niso bila zaklenjena. Ravno tako je našla odklenjena vrata v posojilnične prostore. Ko jih je odprla, se je od strahu skoraj zgrudila na tla: V obeh sobah je bilo vse razmetano. Knjige raztrgane, vsepovsod celi kupi papirja, očitno nalašč raztresenega po tleh. Blagajna, ki je visoka skoraj dva metra, pa je imela na strani precejšnjo trikotno luknjo.

Ugotovilo se je nato, da so vlomilci vdrli v hišo in Posojilnico s ponarejenimi ključi. Blagajno so navtrili in jo potem odprli s prašičjo nogi. Našlo se je celo par svedrov. Na neko klop pa so napisali s kredjo po italijansko: «Na papirju se ne puste sledovi nog», s čimer so pač nekako hoteli opravičiti raztrganje knjig in razvstitev papirja po tleh. Ravnatelj Posojilnice je ugotovil, da so vlomilci odnesli iz blagajne okoli 60.000 lir v gotovini. Posojilnica je bila zavarovana proti vlamu za 150.000 lir.

Oblasti so uvedle preiskavo. Toda kak je bil uspeh?

Pulski prefekt je razpustil «Istarsko Posojilnico». Tozadevni odlok je bil dostavljen Posojilničnemu predsedniku g. Mihaeljeviću in za prefekturno komisarija je imenovan profesor dr. Ezio Bigi.

Povdarja se, da ta ukrep ni v nikakršni zvezi z onim vlomom, in se trdi v oblastvenih krogih, da je prefekt odredil razpustitev, češ, ker so se pri oblastveni reviziji Posojilničnega poslovanja pokazale razne nerednosti, zlasti pa da so se dovoljevala posojila članom Posojilničnega upravnega odbora in prav posebej pa še ravnatelj g. Matti Cerlenec in to brez potrebnega kritja, vsled česar da so bile hramne vloge malih kmetijskih vlagateljev ogrožene in Posojilnica ni mogla izvršiti svoje glavne naloge dovoljevanja posojil malemu posestniku in kmetu.

Ne čaka' te,

dokler se Vaš prehlad popolnoma razvije, vzemite že pri prvih znakih katarja grla (občutek suše) priznane Panflavin pastile, da infekcijo že v razvoju uničite. Panflavin pastile postavijo v hajajočim povzročiteljem boleznih neprekoračljivo steno, so prijetne v okusu in ne kvarijo želodca. Priporočajo jih prvi strokovnjaki. Dobe se v vsch lekarnah.

la gospodinja. Stari ljudje živijo skoraj neslišno. Pisala je. Zdaj je vstala od mize, odložila naočnike in lepi pismo. Se v teh sivih dneh ima nekoga nekje? Meni je tako tesno tesno. Zaihtel bi, če bi mogel. Včasih živi kak človek in vse njegovo življenje je kakor eno samo krčevito lhtenje. Zelo, zelo dolgo je že, kar sem dobil poslednje pismo. Vsi so pozabili name. Morda mislijo, da sem že umrl.

V Pašturjevem zavodu.

Zdravnik: «Hoj oče Hlacon že pred tremi tedni vas je ugriznil pes, pa pridete šele danes v bolnico!»

«Ja-a, strela, gospod dohtar, sem šele včeraj bral v «Jutru», da je bil rožnodolski pes stekel!»

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

In Nealova navada, da je hodil po svojih zemljemerskih poslih s puško na ramenu, je povzročila drugi pripetljaj.

Nekoč — bilo je zgodaj poleti — je Neale pri nekem studentu čakal Larryja, da pride s konjema. Cowboy se je zakasnil; Neale je legel v senco bližnjega grmovja in je spal, dokler ga ni prebudil glasen konjski topot. Ko se je vzravnal, je videl Larryja, da kleči ob potoku in pije. Obenem pa je zbudila Nealovo pozornost temna, prihuljeno se plazeča senca nedaleč od Larryja. Bil je Indijanec, ki je lezel po grmovju s puško pripravljeno za strel. Po bliskovito je vzdignil Neale svoje orožje k licu in je ustrelil. Indijanec se je zrušil in je nepremično obležal na tleh.

Skakanje prestrašenih konj je zmotilo Larryja sredi pitja. Ko je pomiril živali, se je obrnil k Nealu.

»Kaj, ti si? Vraže si me prestrašil. Na koga si pa streljal?«

Neale je pokazal na mrtvega Indijanca. Roka mu je trepetala. Grdo mu je bilo pri duši, trd mrz mu je stiskal srce, a vendar je držal puško pripravljeno, da bi ustrelil v drugo, če bi trebalo. Larry je izpustil vajeti, izdrl samokres in neobičajno brzo splezal po bregu navzgor. Neale ga je videl, kako se je sklonil k Indijancu.

»Hoho, kar v črno!« je zavpil z nekim novim zvokom v glasu, ki je bil drugače tako ravnodušen. Nato se je vrnil in je položil Nealu roke na ramo. Prijatelj mu je bil rešil življenje. Pa o tem ni govoril. Zvito je pogledal Neala in je udaril v smeh.

20

»Želodec se ti obrača, a? Poznam ta občutek... Vrag in pol si, dečko, kadar se razvnameš.«

Ustreliti Indijanca je bilo za Neala po tem takem vendarle nekaj drugega, nego si je predstavljal v sanjarijah deških let. Tako naglo je bil izvršil svoje dejanje, prav kakor da ga je vodil podzvesten nagon. Ko je pa bolj natanko premislil stvar in polagoma dojel značaj nenadne groze, ki ga je bila prešinila, se je spomnil omamnega vzvalovanja vroče krvi, tigrske želje, da bi planil in udaril — in nato hladne, srdite odločnosti. Vsa istorija je bila kaj zoprna.

Ko sta prišla v tabor, sta javila, kaj se je zgodilo, in sta zvedela, da so se pokazali Indijanci na več krajih proge. Celo streljali so na posamezne vojnike. Šef je iznova odredil, da naj se vrši sleherno delo pod zaščito čet, ki naj pazijo, da po možnosti zabranijo nenadne zaskoke. Med tem pa je sklenil poslati oddelek vojske, da prežene sjuško tolpo.

Ta dva okrutna doživljaja sta potrjevala generalovo napoved: začenjal se je divji čas, ki ga je bil napovedal Neale. Delo pri U. P. ni bilo šala in tudi ne romantična prigoda. Toda a bodočnost ga je mikala. V urah oddiha, ko je zvečer sedel v ognju, je premišljeval in sanjal in fantaziral. In vsa ta premišljevanja so se na koncu vedno iznova vračala k spomenu na Allie.

Prišel je mesec september; polovica ga je bila že minila, ko je Neale, ki sta ga spremljala Larry in neki inženjer z imenom Service, dospel s tovornimi mežgi in zalogami živil na višino Shermanovega prelaza, pripravljen, da nastopi dolgo stražo ter dožene, kako visok bo pozimi sneg ob bodoči železniški progi.

Rečeno je bilo, da naj si razdelita ozemlje prelaza. Service je dobil zgornjo polovico, Neale pa ravni svet. Ker je raslo v tem kraju le malo drevoja in je bilo treba lesa za obilno zalogo drv, so

sklenili, da ne zgrade Serviceu kočje, ampak da mu izkopljejo stan: globoko jamo na pobočju holma, pokrito s streho iz zemlje in vej.

Zgradba zadovljivega zavetja, ki ga ne bi moglo z vsakega griča uzreti indijansko oko, in po vrhu še toplega, suhega in zavarovanega, seveda ni bila lahka stvar. Večkrat so morali začeti iznova, preden so napravili tisto, česar so potrebovali.

»Boli sami boste tu — in mrz vam bo.« je pripomnil Neale.

»Za to se ne menim.«

»Menda se kaj vidi, preden začne mestiti.«

»Samo če pridete vi do mene. Jaz ne morem plezati. Bolno nogo imam.«

»Dobro, pridem. Kaže, da bomo imeli še nekaj tednov lepo vreme. Rad bi hodil malce na lov.«

»Obilo sreče.«

Tako sta se ločila tovariša. Bila sta samo dva izmed neustrašnih inženjerjev, ki so jih bili izbrali, da bi in s tem služili veliki njih inženjerjev, ki so jih bili izbrali, da bi v tem divjem kraju kljubovali zimskim nevarnostim in naporom in s tem služili veliki stvari.

Bager in zlato jeseni sta se mešala z zelenjo, ki je prevladovala v nastavarjevih dolini. Nekje so bili bobri zajezili potok, tako da je nastalo majhno jezerce; tu so se zbirali žerjavi in druge vodne ptice. Neale je videl bobre pri delu in srne, ki so se pasle na pologu.

Tri mesece je bilo tega; tri mesece! Kaj vse se je utegnilo zgoditi v tem času! Toda Slingerlandu se ni bilo ničesar bati s strani Indijancev. Neale je upal in verjel, da se Allie dobro godi.

Strah in tesnoba sta ga mučila, a dvizal se ni zato nič bolj. Larry, ki je gonil mežge, ga je bil dokaj prehitel in mu je za zelenim ovinkom rečice izginil izpred oči. Naposled je Neale uzrl nad drevjem steber višjevkatega dima; ta pogled mu je olajšal srce.

Posrečilo se nam je dobiti še nekaj srečk

Kdor hoče igrati v tem kolu sreče, se naj požuri, da pride pravočasno v posest srečke državne razredne loterije. Zrebanje prvega razreda se bo vršilo že 11. t. m. Poudarjamo ponovno, da je rizik v tem kolu prav majhen, ker mora vsaka srečka zadeti. V najslabšem slučaju bo znašal dobiček Din 200.—.

Srečke je dobiti SAMO V:

Oglasnem oddelku »Jutra«, Prešernova ulica št. 4 ter v Ekspozituri »Jutra«, Ljubljana VII, Celovška cesta št. 53, v Mariboru pa v upravi »Večernika« na Aleksandrovi cesti 13.

Ne pozabite takoj naročiti!

LJUBLJANSKI ZVON 1928

Poleg mnogih krajših povesti, pesmi in esejev izpod peresa naših najboljših pisateljev in pesnikov bo vse leto izhajal

izvirni zgodovinski roman

SERENISSIMA

ki se vrši v Benetkah in je pisan s pripovednim razkošjem Sienkiewiczovih povesti.

UMETNISKI PORTRETI slovenskih pisateljev in umetnikov bodo krasili tudi letos vsako številko.

Ljubljanski Zvon izhaja vsak mesec ter velja za celo leto 120 Din, za pol leta 60 Din, za četrt leta 30 D; za inozemstvo 150 Din. Naroča se v

Knjižarni Tiskovne zadruga v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru.

Mladost

Če tudi izgleda po naravi močna, je vendar ogrožena od mnogih nevarnosti izžerpanja sil vsled prebulega življenja, ki je značilen za to srečno dobo.

Če hočete odstraniti vsako bolezen, ki bi ogrozila fizično blagostanje mladih ljudi, jim priporočajte, da vsak dan uporabljajo

OVOMALTINE

V tem prijetnem dietetskem proizvodu ne bodo dobili samo okusno slaščico, temveč tudi nezdraven vrelc moči za telo in za duh, kakor tudi jamstvo za najboljšo zdravje.

Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših delikatesnih trgovinah za ceno: 100 g Din 18.50, 250 g Din 36.25 in 500 g Din 63.25.

Zahtevajte brezplačno vzorec, sklicujoč se na ta list, od

Dr. A. WANDER, d. d.
Zagreb.

DVE AGILNI POTNICI za Slovenijo

z obsežnim poznavstvom v vsej državi sprejme proti stalni plači in proviziji BANCNI ZAVOD. Pismene ponudbe s točnimi podatki dosedanje zaposlitve na poštni predal 138 Ljubljana.

Dobro vpeljana tvornica sprejme še kak množinski predmet

v izdelavo (železen, lesen i. dr.). Urejen prostor z orodjarno, električna in parna pogonska sila na razpolago. Priključni se tudi lahko manjše podjetje s stroji v svojo skupnega delovanja. — Direktno ponudbe se želijo pod »Soliden« rentabilen na oglasni oddelku »Jutra«.

PRESELITEV!

Naznanjam vsem cenj. naročnikom, da sem preselil svojo plesarsko in ličarsko delavnico s Sv. Petra ceste št. 61

v Igriško ulico 10

(Gradišče, za dramskim gledališčem) in se priporočam v nadaljnjo naklonjenost.

Ivan Genusi,
LJUBLJANA, Igriška ul. 10.

2 polnoja menika

450 — 700 mm razsežnega okvirja, v dobrem stanju, prvovrstne kakovosti, enojno kupim. Ponudbe pod »Takoj plačljivo 5139« na oglasni odd. »Jutra«

DRV

bukovih in hrastovih, rabim 300 do 500 klafter; dovoljenih 30 odstotkov okroglih. — Ponudbe pod poštni predal 74, Celje.

Lovske puške

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribji lov kupi pri: F. K. KAISER puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. — Kupujem in prevzemam staro orožje v komisijsko prodaj. 127-L

Gostilna Mrak na Rinski cesti
Vam nudi za božične praznike izborna namizna in buteljna vina, istotako tudi šampanjec.

NAGRADO

dam za stanovanje 2 al 1 sobe, kuhinje in pritlikline, najraje v bližini Višdovdanske ceste, za februar ali maj. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Majhna mirna družinica«.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob izgubi našega nepozabnega sina in brata

Ljubkota Ambrožiča

se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo članom, članicam in naščanju blejskega Sokola, dalje radovljiškemu Sokolu, pevcom za ganljive žalostinke in njegovim prijateljem, ki so ga spremili k zadnjemu počitku.

BLD, dne 4. januarja 1928.

Žalujoča rodbina Ambrožičeva.

HEKTOGRAFIČNI APARATI

zvitki, masa, hektografični trakovi

vedno in najceneje v zalogi pri

LUD. BARAGA, Ljubljana,

SELENBURGOVA ULICA ŠT. 8, L TELEFON ŠT. 2960

E 1133/27—10

Dražbeni oklic.

Podpisano sodišče proda na javni prisilni dražbi:

1. dne:

3. februarja 1928 ob pol 10. uri na licu mesta v Cankovi

nepremičnine vl. št. 16, 18, 31, 56, polovica vl. št. 74, vl. št. 85, 101, 150, 175, 6/8 ink. 205 in 228 k. o. Cankova, ki obstoje iz enonadstropne vile h. št. 22 v Cankovi, pritlične hiše št. 41 v Cankovi, pripadajočih gospodarskih poslopij in večih vrtnih, poljskih, travniških in gozdnih parcel.

Cenilna vrednost s pritliklinami vred znaša 271.106 Din 87 p, najmanjši ponudek pa 180.742 Din 09 p.

Nepremičnine se bodo prodajale najprej v 11 skupinah, končno pa vse skupaj.

2. dne:

4. februarja 1928 ob 8. uri na licu mesta v Pucincih

nepremičnine vl. št. 285, 375, 395, 394, 416, 431, 492 in 496 k. o. Pucinci, ki obstoje iz:

a) parne opekarne in žage z enonadstropno stanovanjsko hišo in gospodarskimi poslopiji;
b) eksportne klavnice;
c) večih poljskih parcel.

Cenilna vrednost znaša ad a) 613.333 Din 33 p, ad b) 65.150 Din, ad c) 27.682 Din 25 p, najmanjši ponudek pa ad a) 408.889 Din, ad b) 42.434 Din, ad c) 18.455 Din.

Nepremičnine se bodo prodajale najprej v označenih troh skupinah, končno pa se izkličejo vse nepremičnine skupaj.

Dražbeni pogoji in na nepremičnine se nanašajoče listine (zemljknižni izvlečki, cenilni zapisnik itd.) se morajo vpogledati pri podpisnem sodišču tekom uradnih ur.

OKRAJNO SODIŠČE V MURSKI SOBOTI,
odd. IV., dne 30. decembra 1927.

Originalne barve.

matrice (kože), voščeni papir za Gestetner ciklostil specialni papir za razmnoževanje, se dobi najceneje pri Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I. Telef. 2980

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod.

Po nepopisnem mučnem trpljenju je danes ob tričetrt na 9 zvečer moja blaga žena in mati mojih otrok Prokopa, Mirka, Leona in Anice, gospa

Marija Grasselli roj. Krisperjeva

zatisnila svoje trudne oči za vedno.

Pogreb predrago rajnice bo v četrtek, dne 5. januarja 1928 ob 2. uri popoldne izpred hiše št. 25 na Mestnem trgu na pokopališču pri Sv. Križu. Žalujoča rodbina prosi prijatelje in znanke, da blagovolijo opustiti sožalne posete.

V Ljubljani, 3. dan januarja 1928.

Peter Grasselli.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša dobra mama, gospa

Julijana Andres

danes 3. januarja t. l. v 82. letu po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši v četrtek 5. t. m. ob 15. na tukajšnje pokopališče.

Novo mesto, 3. januarja 1928.

Zalujoci:

Josip, Ana, Pavla, Krista